Թ. ՏՂԻ 2951 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 24 ՏՂԻ 4386 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1893 6 ՀԷՄԱԶԻԻ, ԱԹԸՐ 1311 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԱՂԻ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք 150
» » Վեցամսեայ » 75
» » Երեքամսեայ » 40
Օտար երկիրներու համար Տարեկան » 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թղթի վրայ տարեկան » Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի համար Տարեկան Դրուշ 50

Խմբագրութիւնս ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 2/14 1893

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՎԵՐԱԳԱՆԳԶՈՂ ՊԱՆԴՈՒԽՑՆԵՐ

Ամերիկայի համար այս տարի նշանաւոր եղաւ իբրեւ Շիքակոյի Արուեստահանդէսին տարին, իբրեւ առեւտրական տագնապի տարին, և իբրեւ արծաթի օրէնքին փոփոխման տարին։ Կը յուսացուէր որ Արուեստահանդէսը նոր ոգեւորութիւն պիտի տար երկրին արհեստագործութեան ու վաճառականութեան։ Բայց ընդհակառակն Արուեստահանդէսն ինք ՁԼասուեցաւ տիրող առեւտրական և արհեստական տագնապէն։ Արծաթին երեսէ իյնալն ապրուստի գիները բարձրացուց, մինչ աշխատաւոր դասերու վարձքերն ու թոշակները վրայ չդրին։ Մեծ ու պզտիկ ամէնքն ալ ՁԼասուեցան։ Արուեստահանդէսը ՁԼասով փակեցաւ, և թէպէտ ձեռնարկուներն ըսին թէ շահու համար բացած չէին, բայց տարակոյս չկայ որ տնտեսական տարբեր հանգամանքներու մէջ ՁԼասը կրնար շահու փոխուիլ։ Վնասն այնքան ընդհանուր եղաւ որ Ամերիկեան փոքրիկ հայ գաղութին եւս ՁԼասով եղաւ։

Քարբերդէ Նոյմ. 14 թուով մեզ ուղղեալ նամակի մը մէջ կը կարդանք.

«Տնտեսական գործերը գէշ կ'երթան։ Ամէն շաբթու Ամերիկաբնակ պանդուխտներէն իրենց ընտանիքներուն եկած գումարներն հիմա խիստ պակաս են, այն պանդուխտներուն խեղճութեան մէջ ինկած ըլլալուն պատճառաւ։ Ամերիկայի հէս փոխանակագրի վրայ ամէնէն ընդարձակ գործ կատարողներն հիմակ անոնցմէ գումարներով բաւականացած՝ ձեռուընին ծոցերնին կը մնայ։ Վերջին շաբաթներուն ամերիկեան դրամատան մը սնանկութիւնը բաւական կորուստ պատճառեց մէկ–երկու առեւտրական տուներու։ Ամերիկայէն հասած նամակներ այն տեղի հայ գործաւորաց անհնարին թշուառութեան վրայ կը խօսին այնչափ միամիտ և անսեթեւեթ նկարագրութիւններով որ անկարելի է հաւատ չընծայել։ Շատեր վերադարձի որոշումը տուած են։ Միակ արգելքը՝ վաստակածնին հացնելնին եղած է։ Վերջին ամիսներուն դիւղ և քաղաք չատ մը պանդուխտներ դարձած տեսան։ Շատերուն բերածն ուրիշ բան չէ բայց եթէ լայն տափատ և վերարկու մը, զորս կարծես ճամբան գտած և տուն բերած ըլլան, այնչափ անպարմար իրենց սրունքին և կռնակին։ Ոմանք մինչեւ առաջիկայ Բարեկենդան ծախսելու համար 25—30 ոսկւոյ գումար մը բերած ըլլալու փառքն ունին։

«Գիւղացիք, համեմատապէս, առողջ կը դառնան, ու քիչ մը աւելի դրամով։ Կ'ըսեն թէ չէին գար եթէ տեղւոյն գործերը չաւարտէին։ Քաղաքացիք գիւղացիներէն պակաս կը դառնան։ Քաղաքացիներուն բեռներուն մէջ հանդերձք, զարդ, եօթն գիւղով հեռացած աղջականին աղջկան համար ընծայ մը անպատճառ տեղ գրաւած են։ Քաղաքային եթէ բերած է 50—60 ոսկի՝ նպարավաճառի խանութի կը բանայ։ Գիւղային հող կը գնէ չատ սուղ գներով։ Եթէ այսպէս աւրուած մնան ամերիկեան վաստակի դուռները, Քարբերդ-յիներէն քիչեր հոն կը կենան։ Այս դարձողներու մէջ չտեսանք մէկն որ արհեստ մը սովրած ըլլար հայրենի տունը դարձած պահուն։ Ոմանք թաքստատացած են։ Մեր որ թոքախտ չունենինք, հիմակ Ամերիկայի կը պարունք այս հիւանդութիւն։ Բայց աւելի քաղաքացիներուն վրայ կ'երեւի քան գիւղացիներուն վրայ, որոց կազմուածն աւելի դիմացկուն է աւերիչ ախտին։

«Մեր չուկային վրայ եւս ծանրացած է առեւտրական տագնապն։ Արժանիք ամէն տարուան գնոյն երկու–երեք պատիկն է։ Մեծ դժուարութիւն կրեցին աղքատն ու միջնակարգ դասը մինչեւ որ ձմրան պաշարը տեղաւորեցին։ Ցորենն հիմակ 80 դրուշի կը ծախուի, գարին 90—95, գարի 50, իւղ 50, փայտը 6 օխանոց լիտրը 40 բարա, ածուխ՝ լեռնականին պահանջած գիներով։ Կարմիր չամիչ լիտրը 12 դրուշ սեւն ութ դրուշ։ Խաղողին ամէնէն ա-ռատ տարին եղաւ։ Պատուական խաղողի օխան 20 բարա։ Գինին և օղին չատ առատ լեցուեցան։ Բամբակին լիտրը 25—30 դրուշ։ Առ այժմ անձրեւք կանոնաւոր են։ Կը յուսան որ առաջիկայ տարւոյ հունձքը գէշ պիտի չըլլայ։ Բայց հաւուն ձագտիքն աշնան համրէն է խելք։

«Անշուշտ լսած էք և թուրք լրագրաց մէջ ալ գրուած է Գ. Մխաքեան էֆ ի լեռ տարուին աւազակներու կողմէ, և ազատուիլը, շնորհիւ Բալուի Գայմագամին գովելի գործունէութեան։ Երեք աւազակներն ալ սպանուեցան իրենց պահուրտած որջին մէջ։ Այս շաբաթգործներ ոչ սակաւ կը նեղէին տեղացիները, բայց իրենց արժանաւոր պատուհասը գտան, շնորհիւ Գայմագամին արիութեան։ Մխաքեան էֆ. Բալուայ կէմիին վարձական եղած էր, ու միշտ ջուրին եզերքը կը մնար։ Հիմա թոզուց գեաղերքի գործը։ Կառավարութիւնն այժմ գովելի ջանքեր կը-նէ բառնալու և պատուհասելու Զմլկածագի և գիւղորէից ՁԼասող ասպատակները։ Տեղացիք շատ գոհ և շնորհակալ են այս մասք եղած ջանքերէն։

«Աշունէն ի վեր Զարսանճագի կողմերէն բաւական թուով գաղթականք եկան տեղաւորուիլ մեր կողմեր։ Մանուցեալ սովը շատ կը նեղէ այն կողմի ժողովուրդը։ Խօսք կայ թէ կառավարութիւնն այս գաղթականներուն և մաս մը Զմլկածագի ժողովրդեան տառապանքը փարատելու համար մէկ–երկու հազար ոսկւոյ նպաստ մը պիտի բաշխէ։

«Այս տարի թմբուկի տարի մը եղաւ մեր կողմերուն համար։ Մինչեւ հիմա գիւղ քաղաք 70—80 հարիւրիք կատարեցան։ Դեռ մինչեւ Բարեկենդան պիտի չարունակուի։ Կարգուողներուն մեծ մասամբ Ամերիկայէն դարձողներն են։ Այս ազէկութիւնն ունին Ամերիկա գացած Քարբերդցիներն որ հոն չեն ամուսնանար։ Ցաղղին եթէ, տեղէն հարս բերել կուտան։ Եթէ ձախողին, կը դառնան և հոս կը կարգուին։ Ասիկա միայն հայ լուսաւորչական զգացում մը չէ։ Իրենց ընտանեկան երջանկութիւնն ալ անշուշտ բնիկ հայկական ամուսնութեան մէջ կը գտնեն։ Պանդխտութեան ընթացքն ինչ որ ալ ըլլայ յապագային, կը յուսանք ու մանաւանդ կը մաղթենք որ ընտանիքներու կազմութեան մասին այս հայկական սովորութիւնէ չեն շեղիր։»

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պատկառելի անուն մը շուրջ ու սիրելի հաստատութեան մը վրայ փիրէրս անտեղի հրատարակութիւններ եղան։ Սանասարեան վարժարանի չրջանաւարտներուն կողմէ սարքագրուած հերքմանագրին ամէն կէտին համամիտ ենք։ Քննագատութիւններն հիւրընկալող թերթն, այո՛, պարտաւոր էր իր տեղեկութիւնները լուրջ քննութենէ անցուցնելէ յետոյ ի հրապարակ հանել։ Ի գործն յարգելի հաստատութեան մը հետ է, որ անձայն կ'աշխատի՝ իր պարտուց և իրաւանց սահմանին մէջ փակուած։

Սանասարեան վարժարանի կառավարիչներէն մին նշմարած էր թէ աշակերտաց կարնեբնակ ծնողներէն ոմանք ուրբաթ կամ կիրակի—այցելութեանց օրերն—իրենց զաւակաց զրպանները չաքարեղենով կամ միրգով գաղտնապէս պարարեցուցած սովորութիւնն ունէին։ Ձմեռ կիրակի մը սովորական դէպքի մը հերթով հսկող տեսուչն ինքն անձամբ ականատես եղաւ։ Պ. Աբուլեան մերձեցաւ աշակերտին և մատովն ուսին դպաւ, տղայն գլուխն հոտ դարձուց. ծնողքը քովը կանգնած էր։ Մենք կը չնչեինք։

—Լի՞նչ գրիր գրպանդ, ետ տո՛ր ինձ, ըսաւ Պ. Աբուլեան իր հրամայական ձայնով։ Աշակերտն հնազանդեցաւ մայրենապէս և գրպանէն ներքեղենն ու միրգը Պ. Աբուլեանին ափը լեցուց իսկոյն։

Եւ աշակերտին հօրը դիմաց Պ. Աբուլեան թեւի ուժգին շարժումով մը ափին մէջի հղածները դպրոցի պարապէն դուրս նետեց, և չաքարեղէնն ու միրգերն օդին մէջ ոստոստելով, մինչ մենք բերանիս բացած կը դիտէինք, գացին ինկան մերձակայ գետակն—և մեք թուքերնիս կլլեցինք։

Ի Կարին ծնողք չուենցող աշակերտաց նախանձութիւնը չգրգռելու համար այսչափ աշխարհ ուրիշ հսկողութիւն ի գործ դնէլէ յետոյ, ըսե՛ թէ դեռ տարի մը չկայ որ արգիլուեցաւ աշակերտներուն գդրոցներուն մէջ ծխախոտի տուփեր, ոգելից ըմպելիի չիբերը պահելը։ Սանասարեան վարժարանի ուսուցչական մարմինն անգամ ո՛չ ծխախոտ կը գործածէ, ոչ ոգելից ըմպելի։ Իսկ այս ամէնն հինգ տարի առաջ կը պատահէին, երբ բարերարը դեռ կենդանի էր, տեսուչք ինքնագլուխ էին վարժարանին մէջ, և այժմեան հսկող վերին մարմինը գոյութիւն չունէր տակաւին։ Սակայն ամէնէն ծիծաղաշարժը, Մարեան վարժարանի գայթակղական դէպքին առթիւ մեր ազնիւ թերթին կողմէ յանցաւորաց բերանը դրուած խօսքն է. «Ինչ որ իրենք սորված են, զայն կը գործադրեն» խօսքը։ Նեղելի է մեզ հարցունել բարոյալից թերթին թէ արդեօք իւր արժանահաւատ թղթակիցները հաղորդած էին իրեն թէ Սանասարեան վարժարանի մէջ անբարոյականութեան դասը չաքարեղենի՞ ժամ էր և դասախօսը համալսարանական տեսուչներէ՞ն էր թէ Թիֆլիսի Ներսիսեան վարժարանէն կամ Ս. Էջմիածնի ճեմարանէն ընթացաւարտ և ի Սանասարեան վարժարան ուսուցիչ դասատարակներէն մին էր և այս պատ՝ արդեօք փոխանցական է աւելի հին կրթական հաստատութիւններէ։ Եթէ տեսուչք իրենց աչքն ու աչքը միայն գրամական մատակարարութեան կէտին իսկ դարձնէին, ինչպես կը դարձնեն գրեթէ բոլոր բարձր կրթական հաստատութեանց տնօրէնք, այդ իսկ մեծ զգաղում մ'էր։ Իսկ Սանասարեան վարժարանի տեսչութեան իւրաքանչիւր անդամը չաբաթական 12 ժամ ալ դաս կուտայ հղեր և ահա՝ այս առաւելութիւնը կը խծծեն։ Թերեւս ուարկուի թէ բարերարն այդ տեսուչներն անո՞ր համար Գերմանիա ղրկեց որ չաբաթական 12 ական ժամ դաս տան, և թէ հայ մանուկն ի՞նչ կրնայ օգտիլ այդ համալսարանականներէն այդչափ սուղ ժամանակի մէջ։ Իսկ մենք կը պատասխաննենք հարցնելով թէ՝ ե՞այժմեան տեսուչներն երբ Գերմանիա գացին՝ երեքո՞ էին թէ տասներեքը։

Անհանգիստ փափաք մը կայ Սանասարեան վարժարանի տեսչութեան մէջ փոփոխութիւն մը տեսնելու. սակայն կ'ապահովցնենք թէ արդի տեսչութիւնը տեղէն իսկ չպիտի երերայ, պիտի ժլտի այդ փափաքին դէմ, և ժամանակ անցնելով պիտի ցուցնէ թէ պէտք չունէր սորվիլ իւր տեսչական պարտականութիւնները զոյգ մը խմբագրական յօդուածներէ։

Սանասարեան վարժարանին զոյգ մը հայրաբան ուսուցչաց բարերաղղին ի Գերմանիա իւր սիրական ճիւղին մէջ կատարելագործուելու տենչով մեկնելովն և տարբաղղին՝ յիրկինս չուելովը, վարժարանին հայերէն լեզուի դասերն ընդհատեցան պահ մը առ ի չգոյէ ուսուցչի, սակայն այդ պակասն ալ լցաւ։ Եթէ հայերէնի արդի ուսուցիչն «հին օրէնքի պատուելի մ'էր» կ'ըսուի, Տեսչութիւնը կարող է իր նպատակին յարմար կերպով գործածել զնա։ Բաւական է որ գործիքը սուր ըլլի, ժանգոտ չլլնի, քաղ գործաւորն իրեն նպաստաւոր կերպով կը վարէ զայն։

Գէթ Սանասարեանցի մը սա առաւելութիւնն ունի որ իւր մայրենի խօսակցութիւնն ո՛չ մի օտար բառով կ'ապաւաղէ։ Իսկ խղճի սուր խայթ մը պիտի նեղէր զիս, եթէ չհրապարակէի թէ ինչ որ սորվեցանք տեսականօրէն չէր մինակ այլ և գործնա կանպէս։ Բուսաբանութեան դասին բոլոր կամ ծաղկին թերթերը ձեռքիս փեթեցնէինք։ Մարգագամութիւն դաս առինք՝ մարդու կմախքը մեր մատուռներովը չչափելով։ Կենդանաբանութիւնը՝ ճոխ թանգարանին կենդանի թռչուններուն ու անասուններուն վրայ սորվեցանք։ Աշխարհագրութեան սկզբունքը՝ քաղաքին փողոցներն և շրջակայքը պտտելով և իրենց գիրքին և ուղղութեամբը տեսարկնուս մէջ ձեւացնելով հասկցանք, ինչպես կը պատուիրէ մանկավարժութիւնն՝ ամէն տեղ ուսմանաւոր քննութիւնն առաջին դասն ընել աշխարհագրութեան։ Թուաբանութիւնը խնձորի ու կաղինի վրայ ուսումնասիրեցինք։ Եւ ո՞ր մէկը թուտ։ Սանասարեանի սանին համարանը վկայով կը սորվի։

Ծառն հիւանդ չէ։ Ծառը կանգուն է, առողջ ու տոկուն, և եթէ մի քանի անպիտան որդեր յանդգնեցան մտնել անոր արմատներուն մէջ, զարկինք անոնց և յուսով եմ հարուածնի։ Չվրիպեցաւ։

ՀՐԱՆՏ Յ. ՇԵՐՈՒՆԵԱՆ
Նախկին աշակերտ Սանասարեան վարժարանի

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԱՆՈՒԲ.— Երէկ ծանուցինք թէ ռուս կառավարութիւնը մտադիր է իւր հողին վրայ (Պեսարաբիա) Բիլիա քաղաքին առջեւն անցնող Դանուբի թեւը խորունկցնել և նաւարկելի ընելը։ Այս մտադրութեան իրագործումը անտեսական մեծ կարեւորութիւն կ'ունենայ. զի յիշեալ թեւը խորունկնալով Դանուբի մուտքն գեսարեաններուն ջուրը մեծամեծ Բիլիայի առջեւէն կրնայ անցնիլ, և խոշոր չոգենաւեր կարող կ'ըլլան այն ճամբով երթեւեկ ընել։ Բիլիա կարեւորութիւն կը ստանայ, և մեծ կեդրոն մը կրնայ դառնալ յապագային։

Ի ԹՈՒԼՈՆ.—Միշէլ փաշա, Թուրքիոյ վարսանեաց արաօնատէրը, մտադիր էր անգլ. ընկերութեան մը ծախել Թուլոնի մօտ իւր սեպհականութիւնն եղած Թամարիկ ձմեռնային ընտանեվայրն, ուր ընկերութիւնը ձմրան եղանակին համար անգլիացի հիւրեր փոխադրելով՝ իւր առ Միշէլ փաշա վճարելիք մեծաքանակ գումարին չահը պիտի հանէր։ Թամարիկ գիրքը պատմական կարեւորութիւն ունի Ֆրանսայի համար. զի հոն Ֆոնտարաբ հաստատեց իւր հրեանները և Թուլոն մտած Անգլիացիները դուրս նետել հարկադրեց։ Թուլոնի քաղաքապետութիւնը չընդունիր որ այսպիսի կարեւոր գիրք մը Անգլիացոց սեպհականութիւնն ըլլայ, և Ֆրանսական կառավարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեց։

ԻՇԽԱՆԱՀԱՆ ՄԷՋ.—Անցեալ կիրակի ի ՃՆՆԴԱ առանձնապէս տեղի ունեցաւ Պարիզայի Էյֆելապէտի իշխանուհւոյն ամուսնութիւնն Պառոն Զէֆրիա Գոն Պուգենհայմ տեղակալին հետ։ Իշխանուհին դուստրն է Պարիզայի խնամակալ իշխանին որդւոյն, և մեռնելէն է Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր։ Հարսը 19 տարեկան, փեսայն 23 տարեկան են։ Իշխանական սիրոյ այս փոքրիկ վէպը ժամանակաւ պատմած ենք Աէ-Եէի մէջ։ Գեղանի իշխանուհին տեղական առաջին անգամ տեսած էր ի Միւնիխ արքունական պարահանդէսի մը մէջ։ Առաջին տեսութեամբ համակրած էին իրարու։ Խնամակալ իշխանն հակառակեցաւ, և տեղակալը զրկել տուաւ Մեց։ Բայց իշխանուհւոյն կրնսեր քրոջ Ամալիա իշխանուհւոյն անցեալ ամիս ի Միւնիխ արքիդուքս Եոզէֆ Ամալիա դուստրի հետ ամուսնութեան առթիւ, կը զրուցուէր թէ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսրն որ հարսիրին ներկայ դտնուած էր, միջնորդեր է խնամակալ իշխանին քով։ —Լաւ ուրեմն, պարոն, ճշմարտութիւնը սա է որ, յարեց քովիսէրը ձայնը մեղմելով, այն չուառ կինը անանկ ցաւերու մէջ կը գտնուի որ մարդասիրութիւնը միայն կ'ընդդիմանայ անոր ձերբակալման... համոզուած եմ թէ հազիւ մէկ քանի ժամ ունի ապրելու։ Սակայն, հսկողութեան տակ դրած եմ, և այն պարագային յրում զուշակութիւններս չիրականանան, պարոնս պիտի կատարիմ։

—Զի՞մ կրնար քովը երթալ, հարցուց ժաք։

—Կը հաւանիմ, ըսաւ քովիսէրը, մանաւանդ որ ձեր պաշտօնը վստահութիւն կը ներշնչէ ինձ։ Եթէ կարելի ըլլայ իսկ քիչ մը աղէկցուցէք զայն, մեծ ծառայութիւն մը ըրած կ'ըլլաք արդարութեան։ Վասնզի համոզուած եմ որ այս կին մասնակից է չարագործներու խումբի մը որ այս պահուս ի դերեւ կը հանէ մեր ամէն խուզարկութիւնները։

Նշան մը ըրաւ ոստիկան-զինուորներէ մէկուն։

—Թողէք որ տոքթորը մահամերձին քով երթայ, ըսաւ։

Ցետոյ, ժաքին դառնալով, աւելցուց։

—Երբ պահ մը այդ կնոջ խելքը գլուխը դայ և կարենայ տեղեկութիւններ տալ, հաճեցէք անմիջապէս իմաց տալ ինձ։

Ժաք ողջունեց և տունը ուղղուեցաւ։

Ոստիկան զինուորը սանդուխը ցուցնելով ըսաւ.

—Երկրորդ յարկը, պարոն։

Ժաք վեր ելաւ։ Սիրտը սաստիկ կը բաբախէր, եւ սակայն Տիւլուքֆէի կամ Ժան մօրեղբօր արդի բնակութեան վրայ այդ կնոջմէն տեղեկութիւն մը առնելու յոյսը կ'անհետանար։

Կիսաբաց դուռ մը հրեց եւ սենեակը մտաւ ուր փոխադրուած էր թշուառ կինը։

Ա՛հ, ի՞նչ ալ ըլլար անոր գործած ոճիրը, կրած պատիժը զարհուրելի էր։

Գինովութենէ ընթարմացած, զինք առեւանգող անձին բգուկներէն ինկած էր խչտակի մը վրայ որ իւր անկողին կը ծառայէր։ Անխոհեմութեամբ մը կամ յիմարական տագնապի մը մէջ կրակի՞ տուած էր իր խչտակը, կամ թէ հրդեհը բոլորովին տարբեր պատճառէ՞ մը առաջ եկած էր։

Ի՞նչ հրաչքով ազատած էր այդ հնոցէն օրուն մէջ չէր ոգորեր իսկ։ Քաջասիրտ մարդիր վազած էին անոր քով։

Եւ հիմակ հոն էր... դեռ կենդանի, եթէ կենդանի կրնար կոչուիլ այդ այլանդակ զանգուածը որուն մէջ մահն իսկ կարծես կ'ընկրկէր...

Վադիպէ հատ անկողնի մը վրայ պառկած էր, վրան ալ բոլորովին զոցուած։ Մինակ, զարմանալի դիպուածով մը, երեսը դերծ մնացած էր այս կտորածէն։ Թէեւ ուռեցած, տակաւին մարդկային երեւոյթ ունէր։ Բայց տորմած արտեւանունները կարծես ա՛լ չէին կրնար բացուիլ, մանիշակագոյն շուրթերը դուրս ցցուած էին։ Այլանդակ բան էր։

Ժաք, զայն տեսնելով, սարսռաց, և պարտաւորեցաւ պատին կռթնիլ չկենալու համար։

(Շարունակ.)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (105)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

—Կը գտնուի Առսի փողոցին և քարափին անկիւնը... շատ պարզ է։

Ժաք ուզեց վճարել խմածին գինը, բայց գինեպանը չընդունեց։ Ինք հրամցուցած էր, և ատիկա նախատինք մը կ'ըլլար իրեն...

Մէկ խօսքով, Ժաք, կարճ կապելու համար, զուրս ելաւ գինեպանին մէկ ուժգնապիրկ ձեռնասեղմումն ընդունելէ ետք։

—Էյ՛հ, կորի՛ր, աղտոտ մարդ, ըսաւ գինեվաճառը երբ դուռը զոցուեցաւ։ Նա՛ղ՛ր կ'ընէ... և բան մը չիգար ձեռքն։

Սակայն, Ժաք հապշտապ կը վազէր Առսի փողոցը։

Ցիրաւի, չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ ուժով կը վաթթուէր փրկութեան այդ ապաւէնին։ Կը յուսար գտնել Տիւլուքֆէն, որուն համակրութիւնը երբէք սուտ չէր եղած, եւ անոր միջոցով հասնիլ մինչեւ Ժան մօրեղբայրը։

Բարափին վրայ գտնուած պահուն, տխուր տեսարան մը Շարդուեցաւ աչքերուն։

Ընթերցողը գիտէ արդէն Առսի փողոցին այս տունը. հոն էր որ Գայլերն իրենց գողոնը բաժնեցին եւ սպասեցին ծերունի Գլայկաին եղած վաճառման գնոյն։ Բայց այս տունէն, որ, իր բուն վիճակին մէջ կ'ներեբար իր որդնակեր գերաններուն, իր ճաթատած պատերուն վրայ, ալ հիմակ ուրիշ բան չէր մնար եթէ ոչ աւերակներու կոյտ մը, խորտակուած պատեր, ջախջախուած ձեղուններ. եւ այս ամէնէն երկինք կը բարձրանար սեւ եւ դառնաբոյր ծուխ մը... Ոճրի եւ թշուառութեան այս ապաստանը մէկ քանի ժամուան մէջ աւերակ դարձած էր։

Բայց ամէնէն սոսկալին սա էր որ մէկ քանի դրացի տուներ եւս ՁԼասուած էին։

Ասոնց մէջ կը բնակէին բարի գործաւորներ որք կը ջանան ըստ կարի ժան կերպով պատսպարել իրենց ընտանիքն ու քանի մը կահերը։ Եւ ահա գիշեր մը, սոսկալի ազէտ մը կուգար կը փշացուներ ինչ որ իրենք կուտակած էին մաս առ մաս։ Ոչինչ այնքան օրտայոյզ է օրքան այս ողորմելի տունները, երբ, կիսախուլ, արդէն բոցակէզ, կը Ճան հոն, փողոցին մէջ, խորտակուած նաւու մը բեկորներուն պէս։ Պատուհաններէն դուրս նետած են անկողինները, որք պատռած են երկաթէ պատշգամներուն զարնուելով, և անոնց ձեղքուած կողերէն դուրս կը թափի անպիտան բուրդի հետ խառնուած վարելիք։

Այս ամէնուն առջեւ, մարդիր, բազկածալ, տրտմաթախիծ, կը մտածեն թէ ի՞նչպէս պիտի վերսկսին իրենց կեանքը... ի՞նչպէս պիտի սնուցանեն կինը որ փբռուած է անկողնի մը վրայ, եւ գիրկին վրայ կը սեղմէ մանուկը որ կը ճչէ։ Ո՞ւր պիտի ընդունին զիրենք առանց կահկարասիքի։ Ուրեմն հարկ պիտի ըլլայ փողոցը պառկիլ, ոստիկանութեան կողմէ բռնուելու համար իբր թափառաշրջիկ։

Գոնէ գործիքնե՞րն ազատած ըլլար։ Մարդն իր սիրելիներուն վրայ միայն մտածած է։

Մեծ յանցանք, պիտի ըսէ մարդասէր մը. կինն ու զաւակներն ազատելէ առաջ, պարտաւոր էր զբաղիլ անոնց ապրուստն ապահովող միջոցներովը։

Ասանկ վտանգի ազէտներու մէջ ժողովուրդը քարեսիրտ կը գտնուի, վասն զի ինք միայն կը հասկնայ այդ ազէտին տակ ծածկուած ցաւերը, զորս յայտնի օրը լրագիրները պիտի հաշկին իբր նիւթական անհնարին կորուստներ։

Գիտէ՞ք թէ ինչ կարժէն կուտակուած խնայողութիւնները որ կ'ոչնչանան. այն տանն կիները կուգան կիներուն, քանուորներն իրենց եղբայրներուն. կը նպաստեն, ապուր եւ կաթ կը բերեն։ Ա՛հ, ազնիւ մարդի՛կ... եւ ինչպէս կը մխիթարէ այս բան հանրային նպաստամատոյց վարչութիւնը։

Ժաքին հոն հանելու պահուն, խմբակ մը ձեւացած էր մօտակայ տունի մը առջեւ. մարդիք եւ կիներ ոգեւորութեամբ կը խօսակցէին։ Երիտասարդը մօտեցաւ։

—Պիտի տանի՞ն, կը գոչէր կին մը, և չատ աղէկ կ'ըլլայ... քանի որ ան չլլլիկն է հրդեհին պատճառը։

—Բայց ինքն ալ այրած է։ Կ'ըսեն թէ կը մեռնի։

—Մեղի՞ ինչ։ Կուզէ հոս մեռնի կուզէ բանար։

—Բա՞նտը, պօռաց կատաղի ձայն մը։ Արգիլելու է զինքը որ բնական մահուամբ չը մեռնի, կառափնատ հանուելու համար։

—Մուրացկան մը որ կործանուց զիս։

—Բա՞նտ, հրձի՞գը։

Եւ բացագանչութիւնները, յիշոցները իրար կը խառնուէին, հեղձեցնելէ աւելի բուռն։

Բայց մէկէնիմէկ լռութիւն տիրեց։

Տունէն դուրս կ'ելլէր ոստիկանութեան քովիսէր մը՝ հարցաքննիչ դատաւորի մը հետ։ Առջեւնուն կ'երթային երկու ոստիկան-զինուորներ որք բազմութիւնը կը քանային։

—Այս կին ա՛լ արդարութեան չի պատկաներ, ըսաւ դատաւորին ծանր ձայնը։ Աստուծոյ կը պատկանի որ պիտի դատէ զինքը...

Զայրոյթի մրմունջ մը անցաւ բազմութեան մէջէն։

—Մեռա՞ծ է... բախտ ունի...

Ժաք ոստիկանութեան տեսուչին մօտեցաւ։

—Այն կինը մեռա՞ւ, պարոն, հարցուց, ձեռքը գլխարկին տանելով։

Քովիսէրն անոր երեսը նայեցաւ զարմացմամբ. այդ տեսակ մարդ մը ի՞նչպէս կրնար շահագրգռուիլ այն թշուառական կնոջ։

—Բժի՞շկ էք, հարցուց ինքն ալ։

—Այո, ըսաւ Ժաք յանդգնօրէն։

—Լաւ ուրեմն, պարոն, ճշմարտութիւնը սա է որ, յարեց քովիսէրը ձայնը մեղմելով, այն չուառ կինը անանկ ցաւերու մէջ կը գտնուի որ մարդասիրութիւնը միայն կ'ընդդիմանայ անոր ձերբակալման... համոզուած եմ թէ հազիւ մէկ քանի ժամ ունի ապրելու։ Սակայն, հսկողութեան տակ դրած եմ, և այն պարագային յրում զուշակութիւններս չիրականանան, պարոնս պիտի կատարիմ։

—Զի՞մ կրնար քովը երթալ, հարցուց Ժաք։

—Կը հաւանիմ, ըսաւ քովիսէրը, մանաւանդ որ ձեր պաշտօնը վստահութիւն կը ներշնչէ ինձ։ Եթէ կարելի ըլլայ իսկ քիչ մը աղէկցուցէք զայն, մեծ ծառայութիւն մը ըրած կ'ըլլաք արդարութեան։ Վասնզի համոզուած եմ որ այս կին մասնակից է չարագործներու խումբի մը որ այս պահուս ի դերեւ կը հանէ մեր ամէն խուզարկութիւնները։

Նշան մը ըրաւ ոստիկան-զինուորներէ մէկուն։

—Թողէք որ տոքթորը մահամերձին քով երթայ, ըսաւ։

Ցետոյ, Ժաքին դառնալով, աւելցուց։

—Երբ պահ մը այդ կնոջ խելքը գլուխը դայ և կարենայ տեղեկութիւններ տալ, հաճեցէք անմիջապէս իմաց տալ ինձ։

Ժաք ողջունեց և տունը ուղղուեցաւ։

Ոստիկան զինուորը սանդուխը ցուցնելով ըսաւ.

—Երկրորդ յարկը, պարոն։

Ժաք վեր ելաւ։ Սիրտը սաստիկ կը բաբախէր, եւ սակայն Տիւլուքֆէի կամ Ժան մօրեղբօր արդի բնակութեան վրայ այդ կնոջմէն տեղեկութիւն մը առնելու յոյսը կ'անհետանար։

Կիսաբաց դուռ մը հրեց եւ սենեակը մտաւ ուր փոխադրուած էր թշուառ կինը։

Ա՛հ, ի՞նչ ալ ըլլար անոր գործած ոճիրը, կրած պատիժը զարհուրելի էր։

Գինովութենէ ընթարմացած, զինք առեւանգող անձին բգուկներէն ինկած էր խչտակի մը վրայ որ իւր անկողին կը ծառայէր։ Անխոհեմութեամբ մը կամ յիմարական տագնապի մը մէջ կրակի՞ տուած էր իր խչտակը, կամ թէ հրդեհը բոլորովին տարբեր պատճառէ՞ մը առաջ եկած էր։

Ի՞նչ հրաչքով ազատած էր այդ հնոցէն օրուն մէջ չէր ոգորեր իսկ։ Քաջասիրտ մարդիր վազած էին անոր քով։

Եւ հիմակ հոն էր... դեռ կենդանի, եթէ կենդանի կրնար կոչուիլ այդ այլանդակ զանգուածը որուն մէջ մահն իսկ կարծես կ'ընկրկէր...

Վադիպէ հատ անկողնի մը վրայ պառկած էր, վրան ալ բոլորովին զոցուած։ Մինակ, զարմանալի դիպուածով մը, երեսը դերծ մնացած էր այս կտորածէն։ Թէեւ ուռեցած, տակաւին մարդկային երեւոյթ ունէր։ Բայց տորմած արտեւանունները կարծես ա՛լ չէին կրնար բացուիլ, մանիշակագոյն շուրթերը դուրս ցցուած էին։ Այլանդակ բան էր։

Ժաք, զայն տեսնելով, սարսռաց, և պարտաւորեցաւ պատին կռթնիլ չկենալու համար։

(Շարունակ.)

արիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ ոգելից ըմպելեաց վաճառականներուն որ իրենց օրինակին հետևին, և գնոյ բարձրացման չհամակերպին։ Հրաւէր մ'ալ ոպառողաց ուղղեցին, խնդրելով ժողովուրդէն որ չպահանջէ Բիլսէնի գարեջուրը, քանի որ այս գարեջուրի գործարանատէրերը չհամոյ ընթացքի մը կը հետեւին։ Վերջապէս, պատգամաւորութիւն մը կազմեցին, խնդրելու առեւտրական նախարարութեան և խորհրդարանի ուշադրութեան մատուցանելու համար։ Մարդ Ասարիայի կամ Գերմանայի պէտք է ըլլայ, այնքան կարեւորութիւն տալու համար գարեջուրի «խնդրոյն»։ Պաւիերայի կառավարութիւնը սիրով ոյժ կուտայ Բրուսիոյ կառավարութեան տուրքի մասին ամեն առաջարկներուն, պայմանաւ որ գարեջուրին վրայ տուրք չդրուի։

Պ. ՇՈՆ ՄՈՐԼԻ, իտալեական գործոց նախարարն, ոչ բաղուկն Պ. Կասատթոնի, բաւական ծանր հիւանդութիւն մը անցուցած ըլլալով, հարկադրեցաւ Մոնդէ Քարլօ երթալ բոլորովին ապաքինելու համար։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ, իտալեական երկու ծրագրերու մէջտեղ, նորէն Հոմերոս մեկնաբանելու չպիտի ձեռնարկէ եղեր. այլ այս անգամ լատիներէնի վրայ դարձուցեր է իւր ուշադրութիւն, և կը պատրաստուի Ովիտիոսի անգլերէն արձակ թարգմանութիւն մ'ընել, ցարդ լատին հեղինակն անգլ. քերթուածի միայն վերածուած ըլլալով։

183 ՔՐԱՌ ծանրութեամբ ամենամաքուր ադամանդ մը գտուեցաւ ի հարաւային Ափրիկէ, Եակէրսֆոնդայնի հանքէն, գործաւորաց վերատեսչին ձեռամբ։ Այս լուրն անցեալները տուեր էինք Արէ-Էլէի մէջ։ Ինչ որ չէինք ծանուցած, սա է թէ հանքին ենօթէնութիւնը փութացեր է 100 անգ. ոսկոյ նուէր մ'ընել վերատեսուչ Պ. Սամսոնի։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐ մը, Վիեննայի հրապարակին ջուղերէն, Պ. Ժորժ ԼբժէօնՀ, արաւային Ամերիկա փախեր է՝ իւր յաճախորդաց քանի մը միլիոն ֆիորին հետ տանելով։

ՏՐԹ. ՌԻՍԷԼ ՌԷՅՆՈԼՏՍ, Վեհ. Թագուհւոյն բժիշկն, յայտարեց հանգուցեալ Տքթ. Սըր Անտրիու Քլարքի, իբրև նախագահ Անգլիոյ Բժշկաց Ընկերութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՆԻ ԺՈՂՈՎ

Թունի ժողովը երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հօր և ի միջի այլոց հետեւեալ որոշումները տուաւ։

Ադրիանուպոլսոյ գաւառական ժողովոյ երկաբերկան մանկի փոխութիւնն ինչպէս նաեւ կրօնական ու քաղաքական ժողովոց նոր ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած էր արդիւնքը։ Ժողովը ատուգիչ յետոյ կատարուած ընտրութեանց օրինաւորութիւնն, հաստատեց զանոնք։

Տ։ Վահան վարդապետ Յակոբեան Տիգրանակերտի վիճակին առաջնորդ ընտրուած և տեղեկագրուած էր Ազգ։ Վարչութեան։ Այս ընտրութեան արդիւնքն յատենի ժողովոյ հարցուցուցաւ Տ։ Վահան վարդապետի որ ինչ ինչ առարկութիւններ մէջ բերելով յայտնեց թէ չկրնար ընդունիլ այդ պաշտօնը։ Ժողովը նկատելով որ Տ։ Վահան վարդապետի անունը Պատրիարքարանի կողմէ հաղորդուած ընտրեալաց ցանկին մէջ չէր նշանակուած, նկատելով նոյնպէս որ երբ նոյն ցանկէն դուրս ուրիշ մը ընտրել ուզուի հարկ է կանխաւ անոր հաւանութիւնն ստանալ ինչպէս որ այս մասնաւոր դրուած էր առաջնորդարանին և սակայն Տիգրանակերտի գաւառական ժողովը ուշադրութիւն չէր մատուցած այդ կէտին, որոշեց հեռագրել ի Տիգրանակերտ թէ Վահան վարդապետ ընդունած չէ այդ պաշտօնն, և յանձնարարել որ նոր ընտրութիւն կատարուի։

Խառն ժողովոյ կողմէ յառաջադոյն յանձնարարուած էր Կրօնական ժողովոյն Ամերիկայի հայ գաղթականութեան համար հոգեւոր հովիւ մը նշանակել և յայտարարել։ Կրօնական ժողովը յարմար դտնելով Տէրունեան Տ։ Մաղաքիա վարդապետն և Ամերիկայի Ազգ։ Հոգաբարձութեան հաւանութիւնն եւս ստանալով՝ Խառն ժողովոյ վաւերացման ենթարկած էր այս ընտրութիւնը։ Ժողովը հաւանելով այս ընտրութեան, Ամերիկայի հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ կարգեց Տէրունեան Տ։ Մաղաքիա վարդապետը։

Ժողովոյ նախորդ մէկ որոշման համաձայն, յանձնարարուած ըլլալով Կրօնական ժողովոյ՝ Սղերդի վիճակին համար առաջնորդական տեղապահ մը նշանակել, Կրօնական ժողովը այս պաշտօնին յարմար դտած էր տեղւոյն քահանայներէն Տ։ Եղիշէ քահանայ Մուրատեան և ներկայացուցած էր ժողովոյ հաւանութեան։ Ժողովը ընդունելի գտաւ այս առաջարկութիւնն և Սղերդի առաջնորդական տեղապահ կարգեց Տ։ Եղիշէ քահանայ։

Ադդ։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յայտագրով մը ծանուցած էր թէ պատսպարելոց թիւը շատցած և ներկայ հիւանդութեան առթիւ այդ հաստատութեան ծախքերն աւելցած լինելուն պատճառաւ, նպաստ հաւաքելու համար յանձնախումբ մը կազմած է։ Ժողովը հաւանելով այս կարգադրութեան հաստատեց յանձնախումբն, որոյ անդամք են՝

1. Մանուկ էֆ. Արզեան
2. Գրիգոր » Ալեանաքեան
3. Գրիգոր » Լիւլենեան
4. Յովակիմ » Սթանպօլլեան
5. Պօղոս » Ատարճեան

Ժողովականներէն Թորոսեան էֆէնտի, Նախորդ որոշման մը համաձայն, նախաքննած էր Կոտակայ Հոգաբարձութեան ներկայացուցած այն ծրագիրն որ Ս։ Պատրիարքին Միխիթարեանց վերադարձեալ վանքերու մատակարարութեան համար եղանակ մը կը սահմաներ։ Ժողովը լսելէ յետոյ Թորոսեան էֆէնտիի դիտողութիւնները, առաջարկեալ բարեփոխութիւնները ընդունեց ծրագիրն և հաստատեց։

Գասըմ Փաշի թաղական խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրով մը ներկայացուած էր արդիւնքը, սակայն այս ընտրութեան դէմ բողոք բարձուած ըլլալով ժողովը հարկ դատեց քննութեամբ ստուգել ընտրութեան պարագաները, իսկ միւս կողմէ նկատելով որ յիշեալ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն և Ս։ Ծննդեան տօնը մօտեցած են և յաւարտ քննութեան չէ կարելի եկեղեցւոյ գործերն անխնամ թողուլ, որոշեց որ նախորդ թաղական խորհուրդը շարունակէ իւր պաշտօնն ցնոր տնօրինութիւն։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական խորհուրդն երէկ իւր չաբաթական նիստը կազմեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և ի միջի այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

Մայր եկեղեցւոյ եղմտացոյցի մասին կարծեաց փոխանակութիւններ կատարուելէ յետոյ հարկ տեսնուեցաւ բարեյիշատակ Պէշգեան Ամիրան կտակագրին միանգամ ուշադրութեան առնլով սերտել անոր տրամադրութիւնները եւ որոշուեցաւ այսօր Պատրիարքարանի մէջ մասնաւոր նիստ մը գումարել և յետ նկատառման նոյն կտակագրին՝ խորհրդակցել եղմտացոյցին վրայ։

Բուսելի Հիսարի թաղական խորհրդոյ անդամոց և զանձապետին միջեւ ծագած անհամաձայնութեան մասին անցեալ նստի որոշման համաձայն Հովսեան Ղազար եւ կեդրոնական համարակալ Հաճեան Եղիազար էֆէնտի անցեալ կիրակի օր Բուսելի Հիսար դացած և տեղական քննութիւն մը կատարած ըլլալով, ներկայացուցին իրենց քննութեան արդիւնքը։ Խորհուրդն յետ խորհրդակցութեան կարեւորն տեղեկագրեց վարչութեան։

Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց հաշուց փակման եւ համարատուութեան մասին Քաղաքական ժողովոյ կողմէ եղած յանձնարարութիւնը նկատողութեան առթիւով որոշուեցաւ չլրջաբերականաւ մը յանձնարարել մայրաքաղաքիս բոլոր ազգային հաստատութեանց որ իրենց տարեկան հաշիւները փոխանակ դեկտեմբերի վերջին փակելու, հաշուեփակի գործողութիւնը կատարեն ապրիլ 30ին և ըստ այնմ մատուցանեն իրենց համարատուութիւնները։

Սթենեան Ս։ Կարապետ եկեղեցւոյ նորոգութեան անհրաժեշտ պէտքն յայտագրուած ըլլալով թաղական խորհրդոյ կողմէ, յանձնարարուեցաւ Խորհրդոյ քարտուղարին ճարտարապետի մը հետ յառաջիկայ ուրբաթ օր Սթենեան երթալով քննել նորոգելի մասերն և տեղեկագրել։

Բաքերդի Քրիստափոր վանուց սեպհական կալուածագրոց, արծաթեղենաց եւ տումարաց մասին նախկին առաջնորդ Տ։ Ամբրոսիոս վարդապետ հրաւիրուած ըլլալով, ինչ ինչ բացատրութիւններ տուաւ և որոշուեցաւ զայնս հաղորդել Կարնոյ Առաջնորդին և տեղեկութիւն ստանալ։

ԳԱՏՐԳԵՂԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Գատրգեղէն կը զրնեմ մեզ՝

Տիկին Սիրանոյշի թատերական ձեռնարկութիւնը, որուն վրայ տեղեկութիւններ հաղորդած էր երէկուան Արէ-Էլէ, չի յաջողելու պատճառ մը չունի։ Ընդհակառակը, Գատրգեղի ազգայինք համակրութեամբ խմացան այդ լուրը և տրամադիր են իրենց քաջալերութիւնը նուիրել այդ գեղեցիկ գործին։ Դերասանական խումբը կազմուած է արդէն, և եթէ ապասուած թուով բաժանորդագրութիւններ ապահովուին այս օրերս, առ առաւելն դեկտեմբերի կիսուն կրնայ տրուիլ առաջին ներկայացումը։

Առ այժմ, Պ. Ս. Պէնլեան և Պ. Թ. Ֆասուլեաճեան ընտանեկան երեկոյթ մը կազմակերպած են յառաջիկայ չաբաթ գիշերուան համար։ Ներկայացուելիք խաղերն են, հայերէն լեզուաւ, Նէզէրթ Բաբէզդէ, Կոլտոնիի բարոյալից կատակերգութիւնը, և Զօհրաբ Կարկաղանճեան, դաւեալ մէկ արարածով։ Թէեւ տիկին Սիրանոյշ մասնակցութիւն չունի այն ներկայացման մէջ, մինչ փափագելի էր որ 93—94 թատերական եղանակի հայերէն ներկայացմանց չարքն սկսէր ծանուցուած կարգադրութիւններով, բայց միւս կողմէ չենք կրնար թողուլ անշուշտ որ մեր դերասաններն ու դերասանուհիներն անդործ մնան երկար ատեն։ Այս տեսութեամբ, Պ. Պ. Պէնլեան և Ֆասուլեաճեան կը յուսան որ նայ Մուրատեան և ներկայացուցած էր ժողովոյ հաւանութեան։ Ժողովը ընդունելի գտաւ այս առաջարկութիւնն և Սղերդի առաջնորդական տեղապահ կարգեց Տ։ Եղիշէ քահանայ։

Ադդ։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յայտագրով մը ծանուցած էր թէ պատսպարելոց թիւը շատցած և ներկայ հիւանդութեան առթիւ այդ հաստատութեան ծախքերն աւելցած լինելուն պատճառաւ, նպաստ հաւաքելը համար յանձնախումբ մը կազմած է։ Ժողովը հաւանելով այս կարգադրութեան հաստատեց յանձնախումբն, որոյ անդամք են՝

1. Մանուկ էֆ. Արզեան
2. Գրիգոր » Ալեանաքեան
3. Գրիգոր » Լիւլենեան
4. Յովակիմ » Սթանպօլլեան
5. Պօղոս » Ատարճեան

Ժողովականներէն Թորոսեան էֆէնտի, Նախորդ որոշման մը համաձայն, նախաքննած էր Կոտակայ Հոգաբարձութեան ներկայացուցած այն ծրագիրն որ Ս։ Պատրիարքին Միխիթարեանց վերադարձեալ վանքերու մատակարարութեան համար եղանակ մը կը սահմաներ։ Ժողովը լսելէ յետոյ Թորոսեան էֆէնտիի դիտողութիւնները, առաջարկեալ բարեփոխութիւնները ընդունեց ծրագիրն և հաստատեց։

Գասըմ Փաշի թաղական խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրով մը ներկայացուած էր արդիւնքը, սակայն այս ընտրութեան դէմ բողոք բարձուած ըլլալով ժողովը հարկ դատեց քննութեամբ ստուգել ընտրութեան պարագաները, իսկ միւս կողմէ նկատելով որ յիշեալ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն և Ս։ Ծննդեան տօնը մօտեցած են և յաւարտ քննութեան չէ կարելի եկեղեցւոյ գործերն անխնամ թողուլ, որոշեց որ նախորդ թաղական խորհուրդը շարունակէ իւր պաշտօնն ցնոր տնօրինութիւն։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական խորհուրդն երէկ իւր չաբաթական նիստը կազմեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և ի միջի այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

Մայր եկեղեցւոյ եղմտացոյցի մասին կարծեաց փոխանակութիւններ կատարուելէ յետոյ հարկ տեսնուեցաւ բարեյիշատակ Պէշգեան Ամիրան կտակագրին միանգամ ուշադրութեան առնլով սերտել անոր տրամադրութիւնները եւ որոշուեցաւ այսօր Պատրիարքարանի մէջ մասնաւոր նիստ մը գումարել և յետ նկատառման նոյն կտակագրին՝ խորհրդակցել եղմտացոյցին վրայ։

Բուսելի Հիսարի թաղական խորհրդոյ անդամոց և զանձապետին միջեւ ծագած անհամաձայնութեան մասին անցեալ նստի որոշման համաձայն Հովսեան Ղազար եւ կեդրոնական համարակալ Հաճեան Եղիազար էֆէնտի անցեալ կիրակի օր Բուսելի Հիսար դացած և տեղական քննութիւն մը կատարած ըլլալով, ներկայացուցին իրենց քննութեան արդիւնքը։ Խորհուրդն յետ խորհրդակցութեան կարեւորն տեղեկագրեց վարչութեան։

Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց հաշուց փակման եւ համարատուութեան մասին Քաղաքական ժողովոյ կողմէ եղած յանձնարարութիւնը նկատողութեան առթիւով որոշուեցաւ չլրջաբերականաւ մը յանձնարարել մայրաքաղաքիս բոլոր ազգային հաստատութեանց որ իրենց տարեկան հաշիւները փոխանակ դեկտեմբերի վերջին փակելու, հաշուեփակի գործողութիւնը կատարեն ապրիլ 30ին և ըստ այնմ մատուցանեն իրենց համարատուութիւնները։

Սթենեան Ս։ Կարապետ եկեղեցւոյ նորոգութեան անհրաժեշտ պէտքն յայտագրուած ըլլալով թաղական խորհրդոյ կողմէ, յանձնարարուեցաւ Խորհրդոյ քարտուղարին ճարտարապետի մը հետ յառաջիկայ ուրբաթ օր Սթենեան երթալով քննել նորոգելի մասերն և տեղեկագրել։

Բաքերդի Քրիստափոր վանուց սեպհական կալուածագրոց, արծաթեղենաց եւ տումարաց մասին նախկին առաջնորդ Տ։ Ամբրոսիոս վարդապետ հրաւիրուած ըլլալով, ինչ ինչ բացատրութիւններ տուաւ և որոշուեցաւ զայնս հաղորդել Կարնոյ Առաջնորդին և տեղեկութիւն ստանալ։

ԳԱՏՐԳԵՂԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Գատրգեղէն կը զրնեմ մեզ՝

Տիկին Սիրանոյշի թատերական ձեռնարկութիւնը, որուն վրայ տեղեկութիւններ հաղորդած էր երէկուան Արէ-Էլէ, չի յաջողելու պատճառ մը չունի։ Ընդհակառակը, Գատրգեղի ազգայինք համակրութեամբ խմացան այդ լուրը և տրամադիր են իրենց քաջալերութիւնը նուիրել այդ գեղեցիկ գործին։ Դերասանական խումբը կազմուած է արդէն, և եթէ ապասուած թուով բաժանորդագրութիւններ ապահովուին այս օրերս, առ առաւելն դեկտեմբերի կիսուն կրնայ տրուիլ առաջին ներկայացումը։

Առ այժմ, Պ. Ս. Պէնլեան և Պ. Թ. Ֆասուլեաճեան ընտանեկան երեկոյթ մը կազմակերպած են յառաջիկայ չաբաթ գիշերուան համար։ Ներկայացուելիք խաղերն են, հայերէն լեզուաւ, Նէզէրթ Բաբէզդէ, Կոլտոնիի բարոյալից կատակերգութիւնը, և Զօհրաբ Կարկաղանճեան, դաւեալ մէկ արարածով։ Թէեւ տիկին Սիրանոյշ մասնակցութիւն չունի այն ներկայացման մէջ, մինչ փափագելի էր որ 93—94 թատերական եղանակի հայերէն ներկայացմանց չարքն սկսէր ծանուցուած կարգադրութիւններով, բայց միւս կողմէ չենք կրնար թողուլ անշուշտ որ մեր դերասաններն ու դերասանուհիներն անդործ մնան երկար ատեն։ Այս տեսութեամբ, Պ. Պ. Պէնլեան և Ֆասուլեաճեան կը յուսան որ չաբաթ գիշերուան ներկայացումը քաջալերիչ ընդունելութիւն մը գտնէ գիւղիս թատերասէր հասարակութենէն։

Ընտրեալ չուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՈՒ։—Պալի աստիճան տրուեցաւ Բ։ Դրան արտաքին թղթակցութենց քարտուղար Նուրի պէյի։

Սալիսի աստիճան՝ Սկիտարի Գարաբէօյի ջուրի ընկերութեան գօմիսէր Թէվֆիգ պէյի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ։—(Պաշտօնական Զեկոյցում) Նոյեմբեր 30ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչև դեկտեմբեր 1ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ դէպքեր եւ ոչ մահեր պատահած են։ Առաջուան բռնուածներէն դէպքիչ մնուած են եւ դէպքերը ապաքինած։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները։

Էյուպի Համիտիէ գիւղին մէջ՝ մէկ։ Վարակեալն է Հաճի Ահմէտ Լֆէնտի (Մալթեբէի հիւանդանոցին դեղագործնեբէն) Դ։—ոջ։

Թօփհանէ՝ մէկ։ Քաթիռա, Դ։—ոջ։

Թաղապետութեան Զ։ չրջանակի հանրային մաքրութեան սպասաւորներէն՝ մէկ։ Ահմէտ Մահմուտ։

Պէշիքթաշ՝ մէկ։ Պարգիէ։

Օրմաքեօյ՝ մէկ։ Ապտի (լաղմնը) Դ։—ոջ։

Ֆընտըգլը՝ մէկ։ Բէշիտ (ձիավար)։

Մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Իպրահիմ Մէհմէտ (նաւավար)։

Ամբաշէն զօրագունդէն՝ մէկ։ Հասան Մուսթաֆա (զինուոր) Դ։—ոջ։

Զ։ զօրագունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Ե։ զօրագունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Նաւային արհեստական զօրագունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Ֆաթիհ՝ մէկ։ Նաւային հարիւրապետ Բէճէպ էֆէնտիի կինը։

Թաղապետութեան Գ։ չրջանակի մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Մէրեէմ։ (Խասքիի կանանց հիւանդանոցն զրկուած)։

* * *

Աւելցուան բռնուածներէն մնուած են։

Պէշիքթաշ՝ երեք։ Ֆաթիմէ, Մէհմէտ Ալի (լաղմնը) և Էմինէ։

Գասըմ Փաշա՝ երեք։ Օսման Սալիհ (ատաղձագործ), Մանոլ Սթաֆա (հացագործ) և Թայեար Միւրթեզա։

Կայս. անձնական հեծելագունդէն՝ մէկ։ Գաարի պէյ (դեր-հաղարապետ, անասնաբոյժ)։

Մալթեփեի հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Իսմայիլ Ալի (զինուոր)։

Խուսկարխանէի հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Մէհմէտ Ալի Եուսուֆ (ոստիկան-զինուոր)։

Ադապազարու՝ մէկ։ Սալիհ Մուսթաֆա (մուրացկան)։

Զալաթիա՝ մէկ։ Պէրթա Եաքօվիչ։

ԱՌԵՒՏՐ։ ԴԱՇՆԱԴԻՐԻ։—Երէկ, Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Տատեան Վահէ։ Բարութիւն փաշայի և առեւտրական դաշնագրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Պետական խորհրդոյ անդամներէն Վահէ։ Պերտոս էֆէնտի Գուլուճեան, Բ։ Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վահէ։ Գարրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, այլ պաշտօնատարք և դեսպանատանց թարգմանք։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ։— Նոյմ. 29էն 30, Տրապիզոնի մէջ քոլերայի 11 դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն 11 մահ։

—Նոյեմ. 29էն 30, Սէյանիի զինուորական հիւանդանոցին մէջ 3 դէպք, որոց երկուքը զինուոր, և մէկ մահ։ Քաղաքին մէջ 3 մահ։

—Նոյեմ. 28էն 29, Քէօթահէայի մէջ մէկ դէպք։ Էսկիշէհրի ու չըլակայեց մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Պարթընի մէջ նոյեմ. 29ին, քոլերաէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՀԱՅԻ ԳԻՆԸ։— Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ Պաշտօնական Ցայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ թէ այս օրուընէ սկսեալ (դեկտեմբեր 2, հինգշաբթի) հայի գնոյն վրայ հինգ փարայի զեղչ մը եղած է։ Հետեւաբար հացագործներու փուռերու հային իւրաքանչիւր օխան քառասուն փարայի պիտի ծախսի և սիմիտճիի փուռինն ալ երեսուն փարայի։

ՔԱՐԱՆԹԻՆՆԵՐԸ։— Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, նոյեմբեր 27էն ետք Սելանիկէն եկող նաւերուն համար տասնօրեայ քարանթինա հաստատուած է որ պիտի մաքրուի Քլազոմենի կամ Պէրութի մաքրանոցներուն մէջ։

—Նոյեմբեր 26էն սկսեալ, հնգօրեայ քարանթինա հաստատուած է Օտեսայէն եկող նաւերուն համար, Գավաքի մաքրանոցին մէջ։

ԿԱՐՆՈՑ մէջ տիրող թանկութեան պատճառաւ արժեաց գիները չափազանց կերպով բարձրացած են։ Ցորենի գինը միջին քանակութենէն եօթ-ութ անգամ բարձրացած է։

Մշոյ մէջ ալ ժողովուրդը մեծ դժուարութիւն կը կրէ։ Սոդէն կ'ըսէ թէ իրաց այս վիճակն արդիւնք է շահամոլ անձանց ոմանց հնարքներուն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵՒ։ — Առողջապահական ժողովը իւր երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ որոշած է երեսուն հազարական զրուշ տալ զինուորական բժիշկ դեր-գնդապետ վախճեանեալ Ֆաիզ պէյի և դեր-հազարապետ վախճանեալ Մուհիէտտին պէյի ընտանիքներուն, որովհետեւ այդ երկու բժիշկներու առաջինը Մէկքէի մէջ և երկրորդն ալ Մէտինէի մէջ քոլերաէ մեռած էին իրենց պաշտօնի կիրառման պահուն։

ԱՍՍԱՖ ՓԱՇԱ, որուն կայս։ Իրատէով պաշտօն յանձնուած է հսկել Մէքքէի ու Մէտինէի մէջ կառուցանելի հիւրանոցին, հիւանդանոցին և այլ շէնքերու վրայ, երէկ Բ։ Դուռն երթալով խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր։ Մեծ-եպարքոսին հետ։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻՃ։—Այտրնի Զէյմէ գաւառակցի Իլիա Բէթրիտի, որ անգօրէն սպանեալ էր Պոլսեցաքը Ահմէտ անուն անձը, մահուան դատապարտուած ըլլալով Վճռաբեկ ատեանը այդ վճիռը վաւերացուցած և կայս։ Իրատէ մը հրամայած էր գործադրել մահու պատիժը։ Դատապարտեալը Իլիա Բէթրիտի անցեալները Զէյմէի մէջ կախաղան հանուեր է։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը դրեն թէ ոստիկանութեան պաշտօնեայք անցեալները Մարքօնէ Սթէլիոանուն նշանաւոր չարագործ մը ձերբակալեր են։ Այդ անձ տասնըհինդ տարի առաջ մարդ մը սպաննելով տասը տարուան բանտարկութեան դատապարտուած և Ափրիկեան Տրիպոլիս ղրկուած էր, սակայն անկից փախչելով նորէն Իզմիր եկած և ընկերանալով Ֆրանչէսկա Ալէքսանուն չարագործին, սպառնական նամակներ ղրկած էր վաճառականաց ոմանց։ Նոյն միջոցին թէև Ֆրանչէսկա սպաննուած էր, սակայն Սթէլիոնորէն փախած էր։ Սթէլիոյ յետոյ հերիայի մը երեք հարիւր ոսկին յափշտակած, Իզմիրցի Օմիրօն սպաննած և եղբայրն ալ ծանրապէս վիրաւորած էր։

Պ։ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉ։— Հանգուցեալ Պ։ Տէվէքրիուս Սթէֆանովիչի մարմինը մայրաքաղաքս բերուած է Լորդ Պայրընի զբօսանաւով, և յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, իրիկուան կողմ, Բերայի Ցունաց Այ-Թրիատա եկեղեցւոյն մէջ, փառաւոր հանդէսով։ Հանգուցեալը անդրանիկն էր Սթէֆանովիչ եղբայրներուն, որոց մինչ Պ։ Եանի՝ Լոնտոն կը գտնուի, և միւսը՝ Պ։ Բոյ՝ մայրաքաղաքս հաստատուած է։ Պ։ Տէվէքրիուս Սթէֆանովիչ՝ կալուածներէ զատ, 450,000 ական ոսկւոյ հարստութիւն թողած է իր եղբայրներուն։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ պահեստի զօրաց հրամանատար կարգուած է Միրիվա Սէրվէթ փաշա, որ նախապէս կը վարէր է։ զօրաբանակի (Եէմէն) պիտոյից նախագահութեան պաշտօնը։ Սէրվէթ փաշա, որ Եէմէնէն ճամբայ ելած ու Պէրութ ժամանած է, մայրաքաղաքս պիտի գայ իւր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՄԷՏՐԻՍԷի ուսանողներն ամեն տարի Բամազանէն երկու ամիս առաջ գաւառները կ'երթան Իւչ Այլարի առթիւ Արդ։ կայս։ Իրատէ մը հրամայած է հարկ եղածն ի գործ դնել որպէս զի այդ ուսանողք չդգնաւերու և երկաթուղիներու միջոցաւ ձրի ճամբորդին։

ՊԱՆՏՐՄԱՒ գաւառակին նօտար (Մա-գիստրատ Մա-հարրէրէ) Ղալիպ էֆէնտի, որ ինչ ինչ պատճառներով դատաստանի ենթարկուած էր, պաշտօնակ եղած է և իրեն ուրիշ մը պիտի յաջորդէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ անդամներէն Ճէմիլ փաշա ու Բեամիլ փաշա, որք արձակուրդով Եգիպտոս դացած էին անձնական գործերու կարգադրութեանը համար, մայրաքաղաքս պիտի դառնան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԱՆԱՑ։—Այտրնի էյուէմիշ գաւառակին մէջ Հաճի Քէրիմ էֆէնտի անուն իւլէմա մը մեռած է հարիւր երեք տարեկան։

ՄԵԿՆՈՒՄ։ — Եգիպտացի վախճանեալ Մուսթաֆա Ֆազըլ փաշի որդին՝ Մէհմէտ Ալի փաշա երէկ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ։

Տրապիզոնի անգլիական հիւպատոս Պ։ Լանկուորթ երէկ Տրապիզոն ուղեւորեցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց Թոգեալ հասութից վարչութեան մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ և առաջին երկրաչափ Պ։ Հարրի Քօթօ ի մտոյ ճիտտէ և Հոտէյտա պիտի երթայ Կարմիր ծովու եղերաց վրայ քննութիւններ կատարելու համար։

ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան այնչէի մթերանոցին փոխանցման գործողութիւնը կը շարունակուի։ Այդ մթերանոցին մէջ 370,000 զրուշնոց ապրանքներ կան, որոց 300,000 զրուշնոցին փոխանցումը կատարուած է ցարդ։

ԲԵՐԱՅԻ Պատժական ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Վասիլ անուն մարդ մը, որ ի Թօփխանէ Մաճունճը Հաճի Արիֆի սպասաւորն էր, և իւր տիրոջ դրամը գողցած էր։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանն օրինական ինչ ինչ կէտերու համար բեկած էր Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Իպրահիմ ու Խատիչէ մահուան դատապարտուած էին՝ Պէշիյէ Հալթալը դիւղին մէջ Թասուն Բէհլիվանն սպաննած ըլլալնուն համար։ Եղեռնադատ ատեանն երէկ կրկին անդամ զբաղեցաւ այդ դատով և վերահաստատեց իւր նախորդ որոշումը։

ՄԻՏԻԼԻՒԻ հելլենական հիւպատոս Պ։ Եանօքլոս՝ Քալալա փոխադրուած է նոյն պաշտօնով։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ։ Թըրլ առջի իրիկունը Օթել տը Լոնտրի մէջ հացկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ էին աւստրիական դեսպան Պ։ Ֆոն Քալիչէ, շուէտական դեսպանն իր կնոջ հետ, պելճիական դեսպանատան գործակատարը, Պ։ և Տիկին Ժոզէֆ Ազարեան եւ ուրիշ հրաւիրեալներ։

ԼԷՏԻ ԵԼԷՆ Վիկտորիդ պարահանդէսին ներկայ գտնուող բոլոր հրաւիրեալները, այր ու կին, իրենց լուսանկարն հանել տուած են այն պատմական տարազներով գոր հագած էին այդ երեկոյթին։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՑ վարչութիւնն երէկ իզմիր, Պրուսա, Նիկոմիդիա եւ Պանտրմա ղրկեց Բումելիոյի հարիւր յիսուն գաղթականներ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին մէջ կառուցելու վրայ եղող միքրոսպաքանութեան յատուկ աշխատանոցին չինութիւնն աւարտած ըլլալով, ի մօտոյ բացումը տեղի պիտի ունենայ։

ՌՈՅԻՐ։—Երէկ Պոլսոյ Սուլթան Սելիմ մզկիթի բակին մէջ Սալիհ ու Հիւսէյին անուն երկու անձեր կռուի բռնուեցան։ Սալիհ դաշոյնը քաշելով մեռց Հիւսէյինի անուին տակ եւ երկու տեղէն վիրաւորեց։ Սալիհ ձերբակալուեցաւ, իսկ Հիւսէյին, որուն վիրքերէն արիւն կը հոսէր, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Իսմայիլ անուն մարդ մը որ ի Դասըմ Փաշա՝ սպաննելու դիտաւորութեամբ դէնք քաշած էր Իպրահիմ անուն Թէրսանէի գործաւորի մը դէմ։ Իսմայիլի վաղեմի չարագործ մը ըլլալը ծանրացուցիչ պարագայ նկատուած է։

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ թռչակի վարչութիւնը ամսաթռչակներ յատկացուցած է հարիւր երեսուն երեք որբերու, այրիներու եւ հանգստեան կոչուած ու պաշտօնէ դադրած պաշտօնեաներու։ Այս որոշում վաւերացած է կայս։ Իրատէով։

ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸՐԻ

Այս գիշեր ՄԻՍ ՀԷԼԻԷԹ (Miss Helyett)

Ա Զ Դ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մարքոր, հին եւ գիտասիրական պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաև ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերիլու Եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հնտասական հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կարմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին կանխատարամտութ

են· հաշուեցի որ եթէ այդիլու մը իւրաքանչիւր պատկերի մէյմէկ վայրկեան նուիրէ, ճիշդ քսանըհինգ օր պէտք են Շիքագոյի ցուցահանդէսին գեղարուեստից պալատը աչքէ անցուցանելու համար· վայրկեան մը քիչ չէ՞ միթէ նկարի մը համար որուն վրայ նշանաւոր պատկերչան մը միտք և աշխատութիւն թափած է· մանաւանդ որ կան պատկերներ որոնց էութիւնը կըրնաս ըմբռնել, որոնց գեղեցկութիւնը կրնաս հասկնալ վայրկեանի մը մէջ մէկ ակնարկով· բայց, ինչպէս ըսինք, կան այնպիսի պատկերներ ալ որոց վրայ յարատեւ նայող աչք մը միայն կրնայ տեսնել նկարին փափկութիւնը, գոյներու նրբութիւնը, իրերու ճշգրտութիւնը և բնականութիւնը· ահա այս յատկութիւններն ունեցող նկար մը արուեստական կրնայ սեպուիլ· նկարներէ ոմանք, ինչպէս հոս՝ նոյնպէս շատ տեղեր, մեծ ժողովրդականութիւն կը շահին և մեծ համբաւ կ'ստանան· բայց ժողովրդականութիւնը միշտ արուեստական արժանիքէն առաջ չիգար· երբեմն պատկեր մը կամ արձան մը թէպէտեւ ոչ առաջին աստիճան արուեստական տեսակէտով կասարելագործեալ՝ բայց մեծ համբաւ և անուն կը շահի տարօրինակութեանը, գեղեցկութեանը, կամ մեծութեանը պատճառաւ նորութիւն մը կամ զգայուն և հետաքրքրական ըլլալուն· ամեն մարդ պատկեր մը դիտած ատեն գոյներու բաղադրութենէն չէ որ կը զգածուի, իր միտքը և ուշադրութիւնը կը կեդրոնանայ պատկերին նիւթին էութեանը վրայ· անոնք որ քիչ շատ դաղափար ունին նկարչութեան վրայ կամ նկարիչ են, գոյներու բաղադրութիւնը և ձեւ ու գէմքերու հաւատութիւնը ինկատի կ'առնեն· բայց այն որ արուեստագէտ չէ, առաջին անգամ պատկերը տեսնելով և ներկայացեալ տեսարանը իր զգայմանց համապատասխան գտնելուն կը սիրէ զայն և կը գոչէ «գեղեցիկ»· ընդհանրապէս ընտանեկան տեսարաններ ներկայացնող նկարք այսպէս են, զի ամենուն սրտին և զգայմանցը արձագանգ կուտան· ամենէն աւելի ժողովրդականութիւն շահող պատկերներէն մին, Ամերիկեան բաժնին մէջ, Հօվէնտընի «Ընտանիքէն բաժնուող տղու մը» պատկերն էր· այս պատկերին վրայ ակնարկ մը ձգողը նախ կը մակաբերէ թէ սրահին մէջ լուութիւն տիրած է· մայրը, խաթունիկ կին մը, գոգնոցով մը, իր երկու ձեռքերը տղուն երկու ուսերուն վրայ դրած կեցած է· տղան մեկուսաձիկ է· մայրը այնպիսի ողորմելի և ցաւալի դէմք մը առած է որ կարծես ճիշդ մայր մ'է, որ իր մեկնող զաւկին երեսները համբուրել կ'ուզէ վերջին անգամ· սենեակին մէջ ամենուն դէմքն ալ տխուր է· գետնին վրայ շուն մը եւս կայ նստած որ անցած դարձածին ինչ ըլլալը հասկնալով ինքն ալ տրտում է կարծես· այս պատկերները դիտողներուն գրեթէ ամենքն ալ զգածուած են, զի աշխարհի մէջ շատերու պատահած է նոյն դժբախտ դէպքը· շատեր այս անլեզու պատկերին առջեւ արցունք թափած են յիշելով այն օրը յորմէ իրենք ալ իրենց մայրիկէն բաժնուած պահուն աչքերնին լեցած, սրտերնին փղձկեալ համբուրած են մէկզմէկ, տեսնելով մայրական դէմքի մը տխրութիւնը և սրտի մը այդկոծութիւնը· այս պատկերը լի է ճշմարտութեամբ և մեծ արժէք ունի ամեն անոնց համար որ կը սիրեն իրենց տունը և ընտանիքը·

ժողովրդականութիւն շահող պատկերներէն մին ալ Հոլանտական բաժնին մէջ պատկերեան Իզրաէլի «Ատանձին աշխարհի մէջն» է· նիւթը աւելի տպաւորիչ և ազդու է· ինչպէս որ մօր մը իր զաւկէն բաժնուելու տեսարանը շատերու զգայնութիւնը կը շարժէ՝ նոյնպէս ալ ծերացեալ առն և կնոջ մը մահուամբ մէկզմէկէ բաժնուելու տեսարանը շատերու գութը կը շարժէ· այս նկար առջինէն աւելի արուեստագիտական է սակայն· ամենաշատերը գոյներու ներդաշնակութիւն մը, ճշմարիտ բնականութիւն մը, միանգամայն պարզ և ազդու· գէմքերու այնպիսի նմանութիւն մը տուած է այս Հոլանտացի պատկերչանը իր գործին, որ իրաւամբ պատիւ կը բերէ իրեն·

Սոյնօրինակ պատկեր մ'ալ Աւստրիական բաժնին մէջ կայ «քարի եղբայրը» որ Լոժէն Ֆոն Պլասի գործն է· նիւթը շատ կարեւորութիւն ունեցող պատմութիւն մը չէ· խտացի պզտիկ աղայ մը իր նարինջը բաժնելու վրայ է իր քրոջը հետ՝ պզտիկ սիրուն աղջիկ մը, շագանակագոյն մազերով, կարճ շրջազգեստ մը հագած· կռնակը բաց, մարմնոյն վրայ իր մանկական միսը կ'երեւայ· մէկ ոտքը գալոշայ մը եւ մէյմը մերկ· այս պատկերի ամենամեծ յատկութիւնը սիրուն և գեղեցիկ ըլլալն է· այս բաժնին մէջ, Ժոզէֆ Գինչելի մէկ պատկերն ալ շատ նշանաւոր էր՝ և ամեն ատեն հետաքրքիրներու բազմութեամբ շրջապատեալ·

* * *

Ռուսական բաժնին մէջ ալ ուրիշ շատ նշանաւոր պատկերներ կային, բայց ամենէն աւելի բազմութեան հետաքրքրութիւնը գրաւողը Այվազովսքիի ծովային պատկերներն էին, որք գոյներու խելքէ միտքէ դուրս ներդաշնակութեան և գեղեցկութեանը համար հրաշակերտներ նկատուած էին· մանաւանդ Մոնտ-Դէ Լոմբրիի իրապաշտ (realistic) նկարչութեան համար յաղթանակ մը նկատուած էր· գոյներու ներդաշնակ առատութիւն մը, իրականութիւն՝ մանրամասնութիւնից մէջ եւ ամեն ինչ իր համեմատութեամբ· լուռնակուտակ ալեաց կատաղութեան մասնուած Գոլամպոսի նաւը Սանթ Մարէն որուն մէկ կողմէն լուռն նման տիքներ մտնելով միւս կողմէն դուրս կը ցայտեն փրփրացեալ· խեղճ Գոլամպոսը՝ փոթորկին սատկութենէն զատ, իր շուրջը ունենալով իր մարդիկներուն բարկութիւնը, նաւը իր մէկ կողմին վրայ ծռած, սարսափ կը ձգեն մարդուս սրտին, ամեն անոնք որ փոթորիկներ տեսած են կը զարմանան այս պատկերի ճշմարիտ իրականութեանը վրայ· նաւին մէկ կողմին զարնող ալիքներու փրփուրները որք ետ կը մղուին այնպիսի կերպով մը շինուած են որ անկարելի է իրականէն զանազանել· Արգէն պատկերն ալ շատ մեծ շինուած ըլլալուն, դիտող մը ինքզինքը ալէկոծեալ ծովուն մէջ Գոլամպոսի քով կը կարծէ· ոմանք Այվազովսքիի նկարներուն խել մը հրաշալի յատկութիւնները ի վեր հանելէն վերջ կ'ըսեն թէ արուեստագիտական նրբութիւն չիկայ իր շինած գործերուն մէջ· վրձէնը առած և լաթի կտորուանքներուն վրայ առանց արուեստի կանոններուն հետեւելու գունաւորած է տարօրինակ վարպետութեամբ մը· մենք պատկերհան չենք և սա գիտենք միայն թէ հայ ծովանկարչին գործերը ամեն ուրեք նկատուած են գեղարուեստական հրաշալիքներ·

Այվազովսքի քսան իւղանկարներ ունէր Ռուսական բաժնին մէջ· Աւասիկ անոնց նիւթերը·

1. Մարմարայի մէջ փարոս մը (Ֆէնէր Պահչէսին)
2. Կոնսթանդինիկի մէջ
3. Գիշերային տեսարան ծովու վրայ
4. Ազախտ ծովը փոթորկալից
5. Նաթալին՝ լուսնազարդ գիշերանց
6. Փոթորիկ մը Խրիմի եզերքը
7. Սեւ ծովու մէջ փոթորիկ մը
8. Փոթորիկէ բռնուած նաւ մը
9. Կ· Գալիսը
10. Բարթենոնը (Ցունաստան)
11. Մարմարայի շրջակայքը
12. Գոլամպոսի մենումը Բաղսէն
13. Գոլամպոս երիտասարդութեան ժամակ նաւու մը մէջ գտնուելով և նաւը Փորթուկալի եզերքները վենետիկեան նաւէ մը հրկիզեալ ըլլալուն, ինքզինքը կ'ազատէ նաւուն կայմին պլլուած
14. Գոլամպոսի՝ Ամերիկեան եզերքը հասնելը·
15. Ծովու վրայ առաւօտեան տեսարան մը
16. Սանթա-Մարէան փոթորիկի բռնուած
17. Նաւու մը մէջ փոթորիկէ ազատող մը
10. Գոլամպոսի Սան-Սալվատոր ոտք կոխելի·
19. Կարիպալտին և իր մարդիքը նաւու մը մէկ մասին մէջ
20. Պահչէ Սէրայի մէջ փողոց մը (Խրիմ)·

Այս պատկերներու ամենէն ալ մեծ ճարտարութեամբ շինուած և Ռուսական բաժնին փառք ու պարծանքն էին· Ռուսական բաժնին մէջ ուրիշ նշանաւոր պատկերներ ալ կային·

* * *

ՊԱՊՈՒԱ·—Տունը Հայոց՝ 45·

Թանկոս կամ Թանչա տեղագրութիւն է, ծովեզերեայ քաղաքագիւղ Օրտուի եւ Իւնեայի մէջտեղ, հինաւուրց նշխարեալ աւերակներով, որոց ահիլ հոյակապ նըմանները կը տեսնուին Կիրասոն, Թրիբօլի, եւ գրեթէ բոլոնդակ Տրապիզոնի ծովեզերք երկայնութեան վրայ·

Ոչ կանոնաւոր փողոցներ ունի, եւ ոչ հարտարուհատ շէնքեր· տղմոտ է ծովափը, եւ կլիման վատառողջ ու տենդաբեր· օդին ջերմութիւնն այնքան անհանդուրժելի է ամառ ժամանակ, զի քնակչաց մեծ մասը կը պարտաւորի խոյս տալ քաղաքէն, եւ յունիս, յուլիս ու օգոստոս ամիսներն Իւնեա ու Թանկոսի մտակայ գիւղերն անցունել օդափոխութեամբ·

Հակառակ այսր բոլոր դժուարի հանգամանաց, բնութիւնը չէ ինաչար սակայն օժտել այս փոքրիկ քաղաքը աւուրական առատ բերքերով, եւ ամեն կիրակի միջոցէն յետոյ կը տեսնես նաւակներու տոր-վիս մը, լէք լիք մարդերով, որ Իւնիան ափերէն զուարթութեամբ կը ծովն դէպի Թանկոս, այդ հրատչէր քաղաքին երկուշաբթի աւուր պազարին մէջ իրենց շահն ու վաստակը որոնելու·

Արգէն բոլոր այս ծովափանց վրայ, որոշեալ օրեր կան պազարի, ուր գիւղացին, արուեստաւորը, խանութպանը, այրն ու կինը, ու ամեն անոնք որ կը վաճառեն քաջով, կանգունով կամ հատով, կը բերեն, կը թափեն ինչ որ ունին վաճառելի, եւ մօտակայ քաղաքներէն ու գիւղերէն այն վաճառատեղին կը դիմեն, ո'ր նաւակով, ո'ր գրաստով, ո'ր սայլով, ո'ր հետիոտն, տալու և առնելու համար, ասոնք իրենց առտնին պիտոյքը, եւ անոնք իրենց աշխատութեան արդիւնքներ·

Թանկոսի արտադրութիւններն են կոլիկ կամ լաւաշ, կանեփ (էֆնդիր) մեծ քանակութեամբ, կանեփի հունտ (էֆնէվէ) որ լաւագոյն է Իւնեայի ապրանքէն, լուբիա, վարսակ, գարի, ցորեն, ընկոյզ առատ, կաղին սակաւ, չաւտար, սիեզ որ գարիի նման հունտ մ'է և զոր գիւղացիք կը խառնեն ցորենի ալիւրին մէջ, բայց սովորաբար անասնոց կը կերցուենն, մեղրամում, իւսաւիւղ որ ընտիր կոնեփի վուշն է, կարագ, հաւի ու ձկան կիթ, խնձոր· Նոյնպէս տեղւոյն վրայ սպառուած բերքեր են քակտ, պատինճան, պամիա, բամբակ, կաղամբ, սեր, ձմերուկ, տանձ, սալոր, կեռաս, թուզ, նուռն եւ այլ պտուղներ· Իւնեայի Դարագաչհանը Թանկոսի մէջ կազմած են իրենց բանտը, եւ տակաւին մինչեւ այսօր Էօքսիւզեան եղբարք ունին առևտրական կարեւոր սենեակ մը ի Թանկոս·

Բնակիչք են Թ··ք 250 տուն, Յոյնք 150, և Հայք 45 տուն, որոց 10 տունը ժամանակին Եւրոպիոյ կողմերէն եկած մաղազոր գնչուներ են· Նոյնպէս այն 45 տուն հայերէն ոմանք տակաւին արձանագրուած չեն Թանկոսի կառավարական տուժարաց մէջ, և իրենց զինուորական տուրքը կը վճարեն իրենց ծննդավայրն եղող Իւնեայի իշխանութեանց·

Թանկոսի քիչ ամենէն հին հայերը զրեթէ 180 տարուան գաղթականութիւն կը կարծուին Եւդոկիայէն, Նիկոմիդիէն, Կիւրինէն, Իւնեայէն, Թամզարայէն, ինչպէս կը հաստատուի Վերէն փողոց անուամբ թաղին մէջ ժամանակաւ կառուցուած հին եկեղեցւոյն մնացորդ խաչքարի մը արձանագրութենէն, որ 1809ին կը դնէ ապաշխարեկեղեցւոյն շինութիւնը· Հայոց հին գերեզմանատունը տարիներէ ի վեր անգործածելի մնալով, վերջերս անհատ մը իւրացուցած է զայն, և առաջնորդարանի անկ է տեղեկանալ, թէ ո՞ր պիտի յանգի այդ ինդրոյն դատավարութիւնը·

Ծովզեր մօտ, Հայոց Նորաշէն եկեղեցին կը կոչուի Ս· Աստուածածին, որուն ճակատը որ և է արձանագրութիւն չունի, ինչպէս չունին նաև վիճակին կարգ մը ուրիշ նորակառոյց եկեղեցիներ, որ բան մեզ, նշանակելի ժամ թերութիւն մի է, մանաւանդ երբ կը խորհիմ, թէ թուղթերու փշրանքները երբ ոչնչանան, վիմագիր հատուկտոր արձանագրութիւնք տակաւին կարող են օր մը լոյս սփռելու անցեալին վրայ· Կարելի չէ՞ արդեօք որ ազգ· Պատրիարքարանը յատուկ պաշտօնագրով ազգարարէր բոլոր գաւառ· վարչութիւնց և թաղ խորհրդոց որ փոյթ տանին հանրային հաստատութեանց ճակատն արձանագրելու նոյն ժամանակի կաթուղիկոսին, Պատրիարքին, առաջնորդին, չինողին, և նոյն իսկ հայ ճարտարապետին անունները և այլ համառօտ մանրամասնութիւնք, որք իբր թանկագին յիշատակարան կրնան ծառայել մեզ առ յապան և ճոխացուցեալ մեր վասն տարեգրոյց էջեր·

Թանկոսի հայոց եկեղեցւոյն վրայ քահանայ ձեռնադրուած է Տ· Գրիգոր Հովիւեան, Տրապիզոնի թեմին ատենդական քահանայներէն մին, որ այժմ Թրիբօլիի մէջ իւր տունը մեկուսացած է, միշտ ինքը իր հօտէն դժգոհ և իր հօտն եւս իրմէն դժգոհ· Զբպուզլքի գիւղի Եաղճեան Տ· Յակոբ Եաղճեան յարմարագոյն էր Թանկոսի քահանայութեան պաշտօնը վարելու, հանդերձ առաջնորդական փոխանորդութեամբ, եթէ յիշեալ գիւղի վրայ մի ուրիշ անձ քահանայ ձեռնադրուէր·

Հայք Թանկոսի մէջ ձեռնարկած են եւ կեղեցւոյ կից քարաշէն նոր դպրոց մը կառուցանելու, որ տարիներէ հետէ քանի մը կանգուն քարձրութեամբ կը մնայ կիսակատար, ժողովրդեան անհոգութեան պատճառաւ· Ա.ռ այժմ իրենց զաւակները կըրթելու համար, տեղւոյս ազգայնք խելացութիւն ըրած են, սպասելով նախ որ նորաբաշխ հրաչքով մը իրենց զգրոցը շինուի, և կանոն դնելով որ ամեն հայը իւր զաւակն ինք վարժեցուցէ գրել կարդալու· Սակայն գէշ մտածութիւն չէ այս· ի՞նչ պէտք է միաք յոգնեցնել և բանկը պակսեցուցնել, երբ Իւնեայի ազգ· դպրոցը այնչափ մօտ է Թանկոսի·

ԹԱՆԿՈՍԻՑ ԳԻՒՂՕՐԱՑՔ

Ա· Զբպուզլքը, 9 Թաղերով·— Տունք հայոց 71

1· Զբպու-Գլըխ·	12	տուն	Այս 7 թաղերը Թանկոսի գիւղական Գիրքն է· — Գրիգոր Գ· Գ· Եաղճեան Գրիգոր Գ· Գ· Գրիգոր Գ· Գ· Գրիգոր Գ· Գ·

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ԿՕՐԹՀԸ ՊՐԻՓԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 141 290
ՀԱՍՈՒՔ 1891 ՏԱՐԻՆՈՒՆ 2,794 012

ԿՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 146 418
ՀԱՍՈՒՔ 1891 ՏԱՐԻՆՈՒՆ 1,099 000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ յարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 24 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈՒԹԵԱՆ Գործակալ Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ԵՒ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՑԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՒԻՆ (15 Դեկտ. 1892)

ԵՒ ԱՑԼ ԵՒ ԱՑԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Թ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆՑ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ՝ որոց անուանքը կը տեսնուին իւրաքանչիւրիս վրայ փաթթուած վկայագիրներուն մէջ.

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վեցամսեայ 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլի սկիզբը 12,314 ՄՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԴՈՆԵԱՔ հաստատեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիռէայի նաւային գործակալաց, այսինքն Բանելլինիօնի, Խրտիվկէի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժերիի, իտալական Ֆլորիոյի շոգենաւային ընկերութեանց.

ՍՈՒԱՔՄՈՒՆՔ.—Եգիպտոս, Կարմիր ծովոյն եզերք (Սուաքիմ, Մասուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Սուէն՝ Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սադզ, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլի, Տարտանէլ, Այնօրօս, Սէլանիք, Փորթոգաղ, Գավալա, Տէլտ-Ազամ, կ. Պոլիս, Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Իռուսատան, Իսրայել, Կալաց, Սուլինա, Բէսարէնտէ, Մէտուն, Ալպանիա, Թրիէսդ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանելլինիօնի շոգենաւերով անցուկ 4,042 տակառ 94.—Խրտիվկէի շոգենաւերով անցուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով անցուկ 1,729 տակառ 47.—Լոյտի շոգենաւերով անցուկ 436 տակառ 6.—Ֆլորիոյի շոգենաւերով անցուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէսինէի շոգենաւերով անցուկ 174.—Մէսաժերիի շոգենաւերով անցուկ 44։ Գոնէաթ ընդ ամենը անցուկ 12,314, պակաս 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գոնէաթի պարկեշտ ընդհանուր ապատուոյ համար երկիրներուն դէմ 1,000,000 ֆրանգի արժանաւոր։ ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՈՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՅԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Երաշխաւորութիւն գուա խաղողէ հարապատութեան 100,000 Ֆրանք. այն գորտարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց բ ըլր տեսակները խաղողի հարազատ ցքիլ։ Ցոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՈՍ, (ԱՑԴԻ)· Ի ՊՈՒԼՍԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

773

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՒ

Բօթին չէրիսի արշունը ճէտիտ 1000 իւա 2000 պէհէր արշունը ճէտիտի 17 փարա, պալը միսմար գրեէի ճէտիտ 300 իւա 500 պէհէր գրեէի ճէտիտի 9 զրուշ թիտուր չէնպէր գրեէի ճէտիտ 300, պէհէր գրեէի ճէտիտի 1 զրշ. 10 փարա։

Էլպիսէ անպարը իւէ Պէյքօզ Տապաղանէսի իշուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէկգրի միւնագասատա օլան 3 գալէմ նչեա ֆիյամի մուրագամլարը իւէ թալիպլերի էօհանսինան օլուսը քանունը էվվէլին 6ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունուսը մէգքիւր կիւնում գարարը գաթիլէրի վիրիլէմէ կիտուն իթասանա մէ իրիմէսի կիւնի 100ում 5 թէնգիլինէ թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասէրի լէվազիմաթը ումուսիմ տարիրէպնէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ· 48 2—3

ԹԻԻ 4711

ԱՄԵՆԱՆԵՐՈՒ ՕԳՈՒ ՄԱՔԵԼՈՒ ԵՒ ԱՄԵՆԱԼԱՎ ԴԱՐՄԱՆ ԿԱՄԱՐ

ՕՅԾ ՔՕԼՈՆԵԼ

(Պիտակ կապոյտ-ոսկի)

FERD· MULHENS, COLOGNE

Ճանչցուած իբր

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

Կը գտնուի հոտեղինաց ամէն վաճառատուններու մէջ։ 844 18—48

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ե. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ցեղարդեամ Ընդհանուր արհեստարդեանքի դէմ Մուրճերի, քարձրանքի, ոչանարդեանքի

Թէյի, լոգումի, հէրվայի, խավեարի, ըլչէլի, խահվէի, շաքարի, սիկարի, թուղթի և այլ բաղում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերարերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դղրեր, լուացարաններ, ևն. ևն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահէշ-Գարու, Բարիմ Բաչա խանի դէմն։

VICHY

Լաւագոյն ջրերն Թիզիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

GRANDE GRILE.—Աւելցնել տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լիսարդի և փայծաղի մեծանում, ներքին գոգաւորանց խցմունք, մեզային քար և այլն։

HOPITAL.—Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, սաստիկ ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, տեղատիպ պակասութիւն, լեղապաս, անմարսութիւն։

CELESTINS.—Երիկամանց եւ փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յոգնապաս, շաքարախտ (Ֆիպէթ), սպիտակուց-միզական (Ալբումինուրի)։

HAUTERIVE.—Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւն, աւազ, քար, յոգնապաս, շաքարախտ, սպիտակուց միզական։

Ազդեցիքն անուանը պէտք է փնտռել յիւրաքանչիւր վրայ։

Անգլիական դեղարանն ու դեղավաճառանոցն Ի. Պոլիս, եւ ամէն դեղագործներուն քով։

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Ռիւ Խալ Եէնիշէհիր Ռիւ 27 և Սէրասքէր Խաֆիսը Ճորպէճի Աշէի Խանին դէմ Ռիւ 14

Որպէս զի՝ աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի ամուսն գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յամախորդաց որը պիտի գրմեն Վ. Ա. Գալաթեան եւ Քրիգիեան անուամբ սակից առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պոլիս Բիրա փաշա եօզուշը Թիւ 27, մեր պաշտօնեայներէն հմուտ անձ մը զրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիսոնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ եւ այլ տեղերու գործարանները եւ հետեւեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ։

Թաւիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտոր թաւիշէ կապերտներ, Մոսկիներ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն։ Կամ կարասեաց համար մետաքսակերպասներ (պրօքաձներ, մետաքսեայ թաւիշներ, գետաքսեայ «ռէրսս», «փանտէլ» եւն. Ծաղկեմկար բանուած թաւիշներ, բուրդէ «ռէրսս» եւ այդ կարգի կամ կարասեաց յատուկ կերպասներ։ «բլիւշներ», վարագոյրի համար թիւլեր, սեղաններ եւն։ Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ։ Համոզում գոյացուցած ենք թէ մեր այս ապրանքներու տեսակի, լաւութեան եւ ժամանութեանը համար պիտի արժանանք հանրութեան համակրութեանը։ Ցարդոյ յամախորդաց համար Բիրա փաշա խան գտնուած վաճառատունէն զատ Պապէ Սէրասքէր Ճատտէսի Աշէմիանին տակ Թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մը ալ բացած ենք։ Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կամաշորդներ։ Կը սպասենք որ արգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մեծարանոցները։

810 27—30

ԹԱՆԿ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Խաղաղութիւն։ Իրի Ընդարձակ հիւանդութեան այլ ոչինչ որ անհնար բաղադրութիւն մի է զանազանեալ, է զանազանած և ազդու կապրութիւն։ Ամէն տեսակ ֆիզիքական թանգարանաց, որ յատուկ կուգան մանաւանդ կարերու ներքեւ կիմանան։ Ամենայն ապրանքներ, որոնք ոչ ապրանքներ օգտէն, որոնք ոչ տարանարար։ Ինչպէս և ապարիներ սաղմ յատկութիւն ունեցողներ։ Նորա անհամար արդեանքներուդ դիտարկ ամէն։ Այս ֆիզիքական խանդարութիւնը յատուկ կուգան օրին մէջ լոյսոյ թունաւոր անն լարելի նիւթոց մինչեւ, որը թաքերին անցնելով կը մտնեն ուրեան մէջ։ Կը խանգարեն լիսարդն և յատուկ կը բերին տեսակ տեսակ փերմեր և ուռ գէր, և ուրեան թունաւորութիւն։ որոց սա անուններդ տրուած է, ցիրտ և տարուան, թաքուն ջերմ դարձերուն ջերմն, ընդհանուր ջերմն մարդային։ Ամենայն ոգիներ զարմանալ հիւանդութիւնք կը պատճէն ոչ տեղեր ուր մինչեւ ոչ ոչանարդ, և թունաւորեալ է մահիճներ կամ հանգիստարարեալ վայրերն մահճաստ նիւթով։ Կամ լոյս ազանցնելի և ոչանձերու մարդիկ։ Ամենայն նիւթ թունաւոր կարերով, որոնք մարդեկ ի ձեռն ընդհանութեան։

Ամէն ջերմն ու անձրեւ գեղը կը ջնջի զանազանութիւնը կա՝ վերու ազդեցութիւնքդ։ Ամենայն կը գտնէ զայն մարդոյն մէջէն, որոյ գոր։ Ամենայն ոչ ոչ ամենայն ամենայն և անմեծ է։ Ոչ ոչ ոչ, միայն թէ որուան հրամանդի։ Ամենայն գործածուի։ Կը ծախսի Մինասեան և Ղարագաշեան Ամբիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 614

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հասցէ՝ Փարիզ, Ռիւ Քէրիզ, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթադրամներն մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնինոյ-Լիոն»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրասենեակը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քասէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

Royal Windsor

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ-Վինդսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան տանելին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին։ Այս դեղ, որուն տէրը չքաղրամի արժանացած է. մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու փայլուն թիւններ պարունակող ծանուցումներ, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վերջինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախսուի Ռոյալ Վինդսորի ծանուցած տեղերը։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱՀԱԴՈՒՊԻՉ ՁՕՐԱՅՈՒՅՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգուշ կազդուրիչ զոր պարտի գործածել Ապուլիոնները, Տիեզերը, կանայք, տարեկամ Տղոյներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մրսանց և Ջրային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Վիալի Գինին ամենն ազդու գեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղձութեան, Թոշակաւոր, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, Փորկրութեան, Հիւծման, Երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Պեղարան Ժ. Վիալ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՆԹԻ ԲԱՍԼԵԿԱ Ղալաթիա, Մոմճանի, Թիւ 86· փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քան տարուան յաջողութիւն Լիսաբոն, Լամերիկա, ի Հնդկաստան, Լաբուանը և Սնգիպտոս—Նեքադրամ 1885ի Անվերայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1886ի Մելպուրնի և Պուռսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ջաղդոյին ցուցանմանդեանքներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զդուշական դարմանական ճանաչելի երկիրներու տեղերու, տարտոնիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիտդրներէն և ամէնէրէն դերազանց, կանուսի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանի վերմութի, գինիի, Սէրէի Ղրոյ և խահուեի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և դինեվաճառաց քով։

Թուքքերոյ համար կերդրանատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԻԼԷՔՔԻԱ 2218

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏ ՄՆԱԲՈՂՔԻ

1 ՊԱՏԱՂԷ-ԳԱՖՈՒԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշվելու լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռանները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԳՈՒՄԱՍԱՅԻՆ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱՇՈՒՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութիւն գրաստ ... 29 11 ... 0 2 ... 1 13 ... 1 15 ... 2 14 ... 30 11

ՖԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՏԵՆԱՒՈՒՇ

Սիր· ... էրէ— ... կը բերէ Լիվերբուլ և Ամերիկէ գէջ—

Անուանք	Թուական	Անուանք	Թուական
Ուսմարիա	7718	Գասպրոշիա	1845
Էդրուարիա	7718	Պրէտանիա	1581
Սէրպիա	7381	Համբուրգ	5474
Ռուսանիա	7205	Մարաթոն	3409
Լուսանիա	5862	Սէլտա	3198
Սէֆիրանիա	3517	Շոտլանտա	2186
Կալիֆոռնիա	4908	Գանատա	2271
Սկանիա	[illegible]	Մարիտա	3173
Ալէքսէնտրա	2.40	Բրիտանիա	98
Զէնարտ	1970	Մարոկոս	1981
Նեստորիյ	1241		

Շերպոտ-ը շոգենաւը, նաւասպետ Պաքոն, Լիվերբուլէն ուստ կը հասնի դէպի դեկտեմբեր 21 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ Թոմաս Ջ. Ճոլի էրգիսոյա Thomas C. Joly

Ալիքսանտրիա խան, Թիւ 40։

ՄՈՍ

ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ավերբուլ և Մինեուրուանի դէջ բանդ

Անուանք	Թուական	Անուանք	Թուական
Գասնոքսուս	4200	Սիթիրս	3000
Ֆէրս	4000	Սուրբիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սէսսոգրէ	3250	Բէրս	3000
Ֆէրս	3250	Լոգիս	800
Մաճիսաս	3250	Սիմա	800
Մաքիսթիս	3250	Ֆոսի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ռէվիլ խան ՋԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

847 21 Ռիւ Ֆէրիզ Լիվրբ.

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՂ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱՇՈՒՆ ԵՒ ՄԱԼԻԼ ԽԱ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Պրազիլ փէս կանոնաւոր։

«Արմէնիա» շոգենաւը դեկտ· 16ին Եբրայական ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Սինոպ եւ Տրապիզոն։

«Մինկրելիա» շոգենաւը, դեկտ· 19ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի Մարսիլիա։

Նաւագրէքի, ուղեւորութիւն է այդ տեղեկութեանց համար։

Դիմել առ գործակատար ԹՈՄԱՍ ՕՐՕՌԻ

477 Ռիւ Ֆէրան Ֆէրան

ԱՒՍՏՐՈՅ ԿԱՐԳԻՆ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

ՄԱՐՍԵԼԻՈՅ ԵՒ ՍԱՆ ՖԱՆՍԻՍԿՈՅ

Անուանք	Թուական	Անուանք	Թուական	Անուանք	Թուական
Լուգոս	2000	Գրամանիկ	1600	Բարիզիս	3900
Կիլիզ	3000	Գարիզիս	3500	Ռանանէ	1700
Լեոլոս	3500	Գանգես	2200	Բրանէ	1500
Լարիս	2300	Կոլոս	1700	Բոլ	1000
Լարիսաս	2000	Գրոսոս	2250	Ռուբիզ	9500
Գասոնիս	3000	Հիրս	2000	Բրիսիս	4400
Գասոնիս	2200	Հիսուրիս	2000	Գրանդիս	3200
Գրանիս	2000	Հիսուս	7000	Բրոս	8000
Գրիֆիս	3800	Լանիս	1200	Բրանս	8500
Գրիլիս	2500	Լանիս	5000	Ռոզարիս	3500
Գանիս	3100	Հիրս	2000	Մարիս	4000
Գասոս	2000	Հարիս	1200	Մանդիսիս	8300
Գասոս	2700	Հարիս	2200	Մարիս	9300
Գրիգիս	5000	Լես	2000	Մարիս	2600
Գրիս	5500	Լեգանիս	1500	Մոնիս	4300
Գրանս	3400	Լիրիս	3000	Ռանիս	3000
Գրիս	3500	Լարիս	1500	Բուրոս	1200
Գանիս	2500	Գարիս	3500	Բարիս	2800
Գասոս	4800	Գարիս	1200	Գարիս	900
Գարիս	2100	Գարիս	6500	Գարիս	5000
Գարիս	600	Գարիս	2000	Գարիս	5000
Գարիս	3000	Գարիս	3100	Գարիս	3600
Գարիս	3200	Գարիս	2000	Գարիս	1400
Գարիս	3600	Գարիս	3000	Գարիս	200
Գարիս	500	Գարիս	5000	Գարիս	200
Գարիս	500	Գարիս	4500	Գարիս	100
Գարիս	100	Գարիս	20	Գարիս	100
Գարիս					100
Գարիս					80.0
Գարիս					8100

Հոլոլեյ Ֆոլէր շոգենաւն ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 4ին և 18ին ուստ կապասուի։

Գարիս առ Ֆ. ՀԱՆՏ ԵՒ ՈՒԻԹ

Գարիս։

Թիւ 17-18, Ռիւ Ֆիլիպ Միլլիթ

858 Խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՂ